Ա. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 12 — ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 18 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1884 (Ն. Տ.) 30 ՅՈՒՆՈՒԱՐ — 2 ՐԷՊԻՒԼ ԱԽԸՐ 1301

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԳԻՐ

40 ՓԱՐԱ — 40 ՓԱՐԱ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

ՊԱՅՄԱՆՔ

Ծանուցման տողը մէկ անգամի համար 3 դուրուշ. երկու անգամի համար 2 դուրուշ է. աւելի անգամներու համար զատ սակարկութիւն կըլլայ:

Օրագրոյս վերաբերեալ Նամակ կամ որ եւ իցէ գրութիւն պէտք է ուղղել

«Առ խմբագրութիւն ԱՐԵՒԵԼՔ օրագրի»

ԽՄԲԱԳՐԱՏՈՒՆ Ղալաթիա, Իզմիրլի օղլու խան, թ. 19

Իսկ գաւառներէն հետեւեալ հասցէիւ՝

درعلیه ده غلطه ده ازمیرلی اوغلی خانده ۱۹ نمروده

{ارهولك} غزته‌سی اداره‌سنه

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ համար	Տարեկան	դահեկան արծաթ	200
« «	Վեցամսեայ	« «	100
« «	Եռամսեայ	« «	50
« «	Ամսական	« «	20
« «	Հատով	« «	1
Գաւառաց համար	Տարեկան	« «	240
« «	Վեցամսեայ	« «	120
« «	Եռամսեայ	« «	60
Օտար Երկիրներ	Տարեկան	Ֆրանք	56
» «	Վեցամսեայ	«	28

Դուրս ղրկուած լրագրաց ճամբու ծախքը խմբագրութեան վրայ է:

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ԵՒՐՈՊԱ

Վեհապետաց և դիւանագիտաց ուղեւորութիւններ պարբերաբար խնդիրներ կը յարուցանեն Եւրոպական մայրաքաղաքաց մէջ, և աւելի կամ նուազ հաւանական ենթադրութեանց և գուշակութեանց առատ առիթ կ'ընծայեն: Բայց երբ այդ պատահական և գուցէ անձնական դէպքեր չափէն աւելի առարկայ կը լինին ուշադրութեան և դիտողութեան, միակ հետեւութիւնն որ կարենանք հանել սա՛ է թէ Եւրոպա զերծ է մտահոգութիւն պատճառելիք առաւել իրական, աւելի ծանր խնդիրներէ, և հանրային միտքն և անոր ներկայացուցիչները, լրագրութիւնք, նիւթ կը փնտռեն զիրենք զբաղեցնելու: Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարարին ուղեւորութիւնն ի Վիեննա՝ այս վիճակին մէջ ցոյց կուտայ մեզ Եւրոպան: Լրագրութիւնք շատ կը զբաղի Պ. Կիրսի անձնաւորութեամբ և խօսակցութեամբք, անշուշտ որովհետեւ՝ ի բաց առեալ Եգիպտական խնդիրն՝ հանրային հանգամանք ունեցող ուրիշ խնդիր չկայ հիմա քաղաքական Օրակարգին մէջ:

Նոյէ Ֆրայէ Բրէսէ լրագրին տնօրէնն, իբրեւ գլխաւոր ներկայացուցիչ Աւստրիական մամլոյն, տեսակցութիւն մը ունեցած է Պ. Կիրսի հետ ի Վիեննա, որոյ պատմութիւնը կը հրատարակէ յուն. 23 թուով: Իւր եւրոպական ուղեւորութեան շարժառիթներուն նկատմամբ այս ռուս դիւանագէտին տուած բացատրութիւնն անհաւատալի պիտի թուի՝ ամեն պարագայի մէջ քաղաքականութեամբ զբաղիլ սիրող մտաց: Բայց պէտք է ընդունիլ թէ դիւանագէտներն ալ մարդ են, և ունին ընտանեկան և ընկերական պէտքեր և պարտականութիւններ, զորս կատարելու համար ճամբորդութիւններ կրնան ընել: Ուստի, Պ. Կիրս կը յայտարարէ թէ ինք այս անգամ Բեդըրպուրկէն կեդրոնական Եւրոպա եկաւ միայն իւր դուստրը տեսնելու համար յԻտալիա, և քիչ մը հանգչելու համար պետական գործոց պատճառած յոգնութենէն: Բայց Պիսմարք իշխանէն հրաւէր ստացաւ Ֆրիէտրիխսրուհէ երթալու, և չէր կրնար մերժել այսպիսի պատուաբեր առաջարկութիւն մը: Ի Ֆրիէտրիխսրուհէ իւր ուղեւորութիւն շատ լաւ տպաւորութիւն մը թողուց իւր վրայ՝ Գերմանիոյ և Ռուսիոյ միջեւ յարաբերութեանց գոհացուցիչ վիճակին նկատմամբ:

Երբ Պ. Կիրս կը գտնուէր ի Մօնդըրէօ, Վիեննայի ռուս դեսպան Լօպանօֆ իշխանն անոր հաղորդեց թէ Ֆրանձ Ճոզէֆ Կայսրը կը փափաքէր տեսնել Ռուսիոյ Արտաքին գործոց նախարարն, և Պ. Կիրս կ'ըսէ թէ Աւստրիոյ Արտաքին գործոց նախարար Պ. Քալնօքիի հետ իւր վաղեմի բարեկամութիւն մասնաւոր հրապոյր մը կուտար այս հրաւէրին: «Բայց ասոր, երբ Աւստրիոյ Կայսեր նման իմ Վեհապետիս հետ բարեկամ Վեհապետ մ'է որ այսպիսի փափաք մը կը յայտնէ, այս կը նշանակէ հրաւէր մը զոր սիրով կ'ընդունիմ, թէպէտ պաշտօնական ձեւով հրաւէր մը գրկուած չլինի:»

Աւստրիացի լրագրապետն, հարցուցած լինելով թէ այս ուղեւորութիւն արդեօք խաղաղութեան երաշխաւորութիւն մը պէտք չէ՞ նկատուի, Պ. Կիրս պատասխաներ է.

«Ոչ թէ իբրեւ երաշխաւորութիւն, այլ իբրեւ ապացոյց խաղաղութեան, որովհետեւ Ռուսիոյ և Աւստրիոյ միջեւ յարաբերութիւնք, առանց այս ապացոյցի ալ, բնական էին արդէն: Ընդհանրապէս խօսելով, Եւրոպա այնպիսի կացութեան մը մէջ է հիմա, որ ո՛չ մի կողմէ երկիւղ կայ այդ վիճակին խանգարման: Բայց հանրային կարծիքը կարի դիւրաւ գրգռուած է խաղաղութեան մասին, և գէշ մեկնութիւն կրնար տրուիլ եթէ Վիեննա չգայի: Եթէ ինչ ինչ նոր միջադէպեր ծագին, օրինակի համար, Պալքանեան Թերակղզւոյ մէջ, որպէս վերջերս պատահեցան ի Սերպիա և ի Պուլկարիա, կամ որպէս արդի վէճը Կ. Պոլսոյ Պատրիարքին հետ, երկիւղներ կրնան ծագիլ: Իմ Վիեննա չգալս կրնար թիւրիմացութեանց առիթ տալ, թէպէտ տեղի չէր կրնար լինել այդպիսի թիւր գաղափարաց, բայց հիմա դոցա ամենուն առաջքն առնուած է:

«Պուլկարական գործը, կը շարունակէ Պ. Կիրս, տեղական հանգամանք մը ունի: Աւելի անձնական քան քաղաքական խնդիրներ են որ կը խռովեն երկիրը: Գուցէ իշխանը շատ շուտ սկսաւ մոռնալ զոր ինչ կը պարտի մեզ: Բայց մեք կը յարգենք Պուլկարեան Պետութեան անկախութիւնն և Պէրլինի դաշնագրով հաստատեալ իրաց վիճակն: Ո՛չ Պուլկարիոյ, ո՛չ ալ Սերպիոյ մէջ վերջերս տեղի ունեցած դէպքեր կրնան պատճառ լինել խաղաղութեան խանգարման: Պատրիարքին խնդիրը կարեւոր և դժուարին խնդիր մ'է, բայց նմանապէս տեղական խնդիր մ'է. և դժուար է հասկնալ թէ ինչպէս եւրոպական խաղաղութիւնը կրնայ խանգարիլ այդ խնդրոյ պատճառաւ:»

Նոյէ Ֆրայէ Բրէսէի տնօրէնն յիշեցուցած լինելով թէ Պ. Կիրս Մօնդըֆօրդէր Զայթունկ լրագրոյ թղթակցին ըսած էր թէ Խարդումի պարպումն անկարեւորութիւն մ'է, Պ. Կիրս կը պատասխանէ թէ չյիշեր որ մէկու մը խօսած լինի Եգիպտոսի մասին: «Բայց, կը յարէ, երկար ժամանակ Եգիպտոս մնացած եմ, կը ճանչեմ երկիրն, և այս յատկութեամբ կրնամ ըսած լինել առթիւ մը թէ դժուարին է և Եգիպտոսի համար վտանգաւոր՝ պարպել զԽարդում: Եգիպտական կառավարութիւնն իրաւամբ կը նկատէր զԽարդում իբրեւ մեծ կարեւորութիւն ունեցող կէտ մը, ուր առեւտրական, քաղաքական և մինչեւ իսկ կրօնական մեծ շահեր և ազդեցութիւններ կան, զի կրնար յիշել թէ բազմաթիւ Մահմետականաց կեդրոն է Խարդում: Եւ եթէ անգամ մը թողուի Խարդում, ո՛ւր պիտի որոշուի սահմանագլուխը: Բնականաբար, «անկարելութեան» խօսք չկրնար լինել, որովհետեւ ի վերջոյ ամեն ինչ կրնայ թողուիլ: Այդ խնդրոյ մասին այս է իմ կարծիքս, բայց հարկաւ այս կէտ վերաբերութիւն չունի Եւրոպիոյ վիճակին հետ»:

Ուրիշ ներկայ անձ մը դիտել տուած լինելով թէ Նոյէ Ֆրայէ Բրէսէ մշտանդամաբար կը պաշտպանէ խաղաղութեան դատը, Պ. Կիրս կը պատասխանէ, «Ե՛ս ալ: Ասոր կը միաբանինք, և ուրախ եմ եթէ խաղաղութիւն կը քարոզուի թէ՛ աստ և թէ՛ մեր մէջ: Ո՛վ որ կը նպաստէ ժողովրդոց միտքն և զգացումներն այս ուղղութեամբ դարձնելու, արժանաւոր ծառայութիւն մը կը մատուցանէ երկուց Կայսրութեանց միանգամայն:»

Դիտել տրուած լինելով Պ. Կիրսի թէ շատեր Աւստրիոյ և Ռուսիոյ միջեւ անխուսափելի և մօտալուտ պատերազմ մը կը գուշակեն, նախարարը ժպտելով մը կը պատասխանէ.

«Բայց Աւստրիա և Ռուսիա երբեք պատերազմի չեն բռնուած իրարու հետ, որովհետեւ Նապոլէոն Առաջնոյ պատերազմաց ժամանակ տեղի ունեցած միջադէպը չենք կրնար իբրեւ կարեւոր օրինակ յիշել: Նոյնց հակառակութեան պատճառաւ Աւստրիոյ և Ռուսիոյ միջեւ տեղի ունեցած պատերազմի մը յիշատակութիւնը չենք գտներ: Կան շահուց անհամաձայնութիւնք, և միշտ պիտի լինին, բայց ե՞ր չպիտի կրնանք հաշտեցութեան մը գալ մէջ: Պատմութեան մէջ եղած են վայրկեաններ, ուր մեծ դժուարութիւնք կենալ կը թուէին Աւստրիոյ և Ռուսիոյ համաձայնութեան դէմ: Բայց միապետաց և գլխաւոր աշխարհակալաց իմաստութիւնն յաղթած է միշտ յերեւան ածելու երկուց Պետութեանց բարձրագոյն շահերն, որք անոնց միջեւ լաւ համաձայնութիւն մը հարկաւոր կ'ընեն:»

Ի պատասխան այն դիտողութեան թէ խաղաղութեան բարեկամաց համար յոյժ ապահովիչ է տեսնել թէ այս կարգի տեսութիւններ ունեցող քաղաքագէտ մը կը վարէ Ռուսիոյ աշխարհակալութիւնը, Պ. Կիրս ըսած է.

«Պէտք է ժխտեմ այն ենթադրութիւն թէ ես ինքս կ'ուղղեմ Ռուսիոյ [illegible] որ կ'որոշէ ռուսական աշխարհակալութիւնը, և մեք իւր գործիքն ենք միայն: Բայց սոյնպէս է, և ի Վիեննա լիովին հասկցուած, թէ Ցարն յոյժ խաղաղական դիտումներ ունի: Վեհ. Կայսրն Ֆրանձ Ճոզէֆ գիտէ զայս, ինչպէս նաեւ Քալնօքի կոմսն: Իմ այցելութիւնս ալ իրօք այդ խաղաղասէր դիտումներէ ծագում առած է:»

Ընթերցողք գիտեցին թէ Պ. Կիրս Յունաց Պատրիարքարանին հետ ծագած խնդրին եւս յիշած է, որ, թէեւ «տեղական», բայց սակայն «կարեւոր և դժուարին» խնդիր մ'է: Ռուսիոյ Արտաքին գործոց նախարարին այս դիտողութեանց հետ ի դէպ է յիշել Նոյէ լրագրին մէջ հրատարակեալ ռուսական թղթակցութեան մը մէկ հատուածն, որ ուշադրութեան արժանի ծանօթութիւն մը կուտայ վերաբերմամբ այն տեսութեան որով եկեղեցական առանձնաշնորհմանց խնդիրը կը նկատուի Բեդըրպուրկի մէջ: Յունուար 2/14 թուով Ռուսիոյ մայրաքաղաքէն Պըրուսէլի շաբաթաթերթին գրուած նամակ մը, յիշելով այն խնդիրներ որք այժմ հասարակաց ուշադրութիւնը կը գրաւեն սոյ, կ'ըսէ.

«Մեր տեսակէտով ամենէն ծանր խնդիրն, իւր կրօնական հանգամանաց պատճառաւ, այն վէճն է, որ ծագած է ի մէջ Օսմանեան Կառավարութեան և Օրթոտոքս Եկեղեցւոյ, և որ պատճառ եղած է Յովակիմ Գ. Պատրիարքին հրաժարման: Երկուց կողմանց փոխադարձ կացութիւնն եզական է, երբ նկատենք որ, Պատրիարքին հրաժարականը չընդունելով հանդերձ, Բ. Դուռը կը պնդէ իւր փոփոխմանց վրայ: Սինոդն և աշխարհականաց խորհուրդն որոշած են, իրենց վերջին նիստերէ միոյն մէջ, յիշատակագիր մը դրկել մեծ Տէրութեանց (*), Տիեզերական Պատրիարքին առանձնաշնորհմանց պաշտպանութիւն խնդրելով. բայց հաւանական չէ որ այս դիմում յառաջ բերէ այն արդիւնքներ զորս իւր հեղինակներն անկէ կ'ակնկալեն: Յայտնի է, արդարեւ, թէ հին ժամանակներն Արեւելեան Եկեղեցւոյն տրուած առանձնաշնորհմանք, որք ի սկզբան գոյութեան պատճառ ունէին, մասամբ հինցած են արդէն, և այլ եւս չեն համապատասխաներ Օսմանեան Տէրութեան վարչական նոր կազմակերպութեան: Եւրոպական դրութեամբ դատարանները հաստատուիլը կ'ենթադրէ ամեն դատաստանէ հաւասար ենթարկումը դատական ընդհանուր և միօրինակ դրութեան մը. և [illegible] եկեղեցական իրաւասութիւնն, որ սա լոկ կրօնական հանգամանք ունենալով գործոց մէջ կիրառութիւն ունենայ, զորս անհնար կը լինի Իսլամեան տեսակէտով զատել: Հետեւաբար, խնդիրը բանաւոր եղանակաւ մը վճռելու միակ եւ լաւագոյն եղանակն է որոշել իրաւախոհութիւն մը, որոյ հիմը լինի՝ ընդհանրական հանգամանք ունեցող վճիռը զանազանել այն վճիռէն որք էապէս կրօնական իրաւասութեան միջնորդութիւնը կը պահանջեն: Արդէն այս է եղեր այն սկզբունք, զոր Եւրոպական ներկայացուցիչք ('սաֆ դեսպանք') ընդունեցին, այս փափուկ խնդրոյ կարգադրման մասին իրենց աջակցութեան համար: Վեհ. Սուլթան տակաւին իւր կամքը չէ յայտնած, բայց տարակոյս չկայ թէ վճռական վայրկենին պիտի միջամտէ վերջնապէս կարգադրելու համար խնդիրը . . . .»

(*). — Այսպիսի լուր մը առաջ չէ լըսուած, և կարծենք թէ անհիմն է:

ՍՈՒԴԱՆ

Գահիրէէն յունուար 22 թուով կը հեռագրեն անգլիական լրագրաց:

«Տարֆուրի ընդհանուր կառավարիչ Սլադին պէյէն նամակ մը բերող լրաբեր մը այսր հասաւ: Նամակը դեկտ. 4 թուով գրուած է Ֆաշըրէն, և կը ծանուցանէ թէ, դրամոյ և ռազմամթերաց պակասութեան պատճառաւ, իրաց վիճակն յոյժ տագնապալից է Տարֆուրի նահանգին մէջ: Ապստամբք մեծ թուով կը պաշարեն զՖաշըր, և Եգիպտական զօրաց մէջէն շատեր դասալիք եղան, բայց յանցաւորաց ոմանց անմիջապէս խստիւ պատժուիլը նպաստեց կարգապահութեան անվթար մնալուն: Մէհտիին զօրքերն յարձակեցան Ֆաշըրէն 60 մղոն հեռի Ումշանկայի բերդին սահմանին պահապան զօրաց վրայ, որք առանց դիմադրութեան փախչելու անձնատուր եղան: — Խեդիւ Արեւելեան Սուդանի կառավարչէն հեռագիր մը ստացած է, ծանուցանող թէ Զաքայի գաւառն և սահմանագլուխն հանդարտ են:»

Դարձեալ Գահիրէէն յունվ. 24 թուով կը հեռագրեն.

«Զէպէհր փաշայի գրած սեւամորթ զօրաց երկրորդ վաշտն, որ Սուաքիմ երթալու հրաման ստացած էր, յանկարծ [illegible] Զէպէհր փաշայի ընկերակցութեամբ, և առանց երբեք ամսական թոշակ կանխիկ ստանալու: Անգլիացի Սէլյոր գնդապետն, որ Եգիպտացի հեծելազօրաց ընկերակցութեամբ, պաշարեց յիշեալ վաշտն, և պարտաւորեց երկաթուղւոյ կառախումբը նստելով ճամբայ ելնել անմիջապէս:

«Խեդիւ այսօրուան թուականաւ հեռագիր մը ստացաւ Սուդանի ընդհանուր կառավարչի տեղակալէն, ծանուցանող թէ երբ Սէնաարի պահապան զօրքն եւս հասնի ի Խարդում, ուր կը սպասուի այս օրերս, քաղաքին մէջ բաւական զօրք հաւաքուած պիտի լինի որ և է յարձակման դէմ մղելու համար:»

Բարիզէն հետեւեալ հեռագիրը կը քաղէ վերաբերմամբ այն ձեռնարկութեան, զոր Մուսուրուս փա-

---

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

7

ԱՄԵՐԻԿԱՑԻ ԲԱՐՔԵՐ

ՀԱՐՍԱՆԵԿԱՆ ԱՌԱԳԱՍՏ. — ԱՐԿԱԾ ՏԵԼԵՄԱՔԱՅ.

Սոֆի Սիգըլի խօսք ճիշդ երեք քառորդ ժամ յապաղած էր:

— Դեռ երէկ իրիկուն ամեն բանի վրայ համաձայնեցանք, յայտարարեց Տելեմաք, անոնց մօտենալով: Առաջարկեցի իրեն, որպէս զի երթամ առնում զինքն. բայց նա չընդունեց, ճաշակելու համար, ըսաւ ինձ, իւր ազատութեան վերջին վայրկեանները: Բանբեր մը պիտի ղրկեմ իրեն կամ մանաւանդ ես անձամբ պիտի երթամ:

— Զգուշացէ՛ք . . . ըսաւ Բիլչարտ, վար դնելով զայն: Կրնայ լինիլ որ նա հասնի, մինչ դուք մեկնած էք: Բայց գիտէք թէ կանայք միշտ կը յապաղեն:

— Իրենց ամուսնութեան օրը, դիտեց Հայր Սթրանկոլտ, այն ամօթխածութեան մէկ նշանն է, որ զանոնք այնքան սիրուն կը կացուցանէ:

— Եական կէտը սա է թէ, դիտեց վկաներէն մին, ճիշդ ժամ երկուքին Գալիֆորնիա շոգենաւը պիտի գտնուիք: Ստոյգ աղբիւրէ կիմանամք թէ նաւապետը մեծ գրաւ մը դրած է իւր առաջին ուղեւորութեան արագութեան վրայ և ըստ որում փոքր հովը նպաստաւոր է, չուզեր զայն կորսնցնել:

— Կէսօր եղաւ, գոչեց Ճէտիտիա Բիլչարտ, մատը վեր բարձրացնելով: Ամենքն ալ լռեցին, մինչ ժամացոյցը յամրաբար 12 կը զարնէր: Տելեմաք իւր գլխոյն մազերը կորզել ձգտեցաւ:

— Այդպէս անհանգիստ մի՛ լինիք, կրկնեց Հայր Սթրանկոլտ հայրական դէմքով մը: Ի հարկին երկու ժամու մէջ ամբողջ ժողովուրդ մը կրնամ ամուսնացնել: Գացէ՛ք, գացէ՛ք: Ո՞վ գիտէ թէ ամուրութեան այս վերջին վայրկեանները օր մը կենացդ ամենէն գեղեցիկ վայրկեանները չպիտի թուին ձեզ:

Բայց, անհամբեր սիրահարն այս խորհրդածութեան գուցէ բոլոր խորութիւնը կարենալ չափելէ առաջ, տաճարին կրկնակ դուռը բացուեցաւ պատանւոյ մը ձեռքով, որ օդին մէջ հեռագիր մը կը ճօճէր:

— Աստուած իմ, գոչեց Տելեմաք տժգունելով: Դժբաղդութիւն մը պատահած է:

— Աստուած քան զմեզ լաւագոյն գիտէ ինչ որ կը պատշաճի մեզ, ըսաւ երէցը քաղցր ձայնով մը:

Սակայն Տելեմաք, հեռագրին պահարանը խզելով, կը կարդար հետեւեալը.

«Սիրելի հօրեղբօրորդիս, վերըստին տեսայ Բրոֆիլ գնդապետը: Սինինգէրմը պանքային բաժնեթուղթերը վերստին վաճառած էր գնոց անկումէն առաջ: Բաւական հազար տոլար շահած է: Վախցայ որ չպիտի կրնայի զքեզ երջանիկ ընել: Ի միասին Սարաթօկա կ'ուղեւորինք: Այս իրիկուն պիտի ամուսնանանք: Բարեյաջող ուղեւորութիւն»:

(Սոֆի Սիգըլ)

— Սարաթօկա՛, գոչեց Տելեմաք, այս իրիկուն հոն պիտի գտնուիմ, անոնցմէ երեք ժամ յետոյ, պիտի սպաննեմ գնդապետը. ես . . .

— Բռնեցէ՛ք զայն, գոչեց խոհականն Ճէտիտիա: Մարդ մը, որ մենամարտելու վրայ կը խորհի պչրասէր կնոջ մը համար, երբ ինք 100,000 հազար տոլար ունի վտանգի մէջ, չի կրնար իւր բոլոր ողջմտութեան տէրը լինիլ:

— Սիրելի պարոն, ըսաւ Հայր Սթրանկոլտ մեծ հանդարտութեամբ և երիտասարդին օձիքէն ամրապինդ բռնելով, ինչ ընելու կերթաք. ձեր կեանքն ու ձեր հարստութիւնը վտանգի մէջ դնելո՞ւ, թո՛ղ Աստուծոյ բարկութիւնը: Ժամանակէ մը յետոյ պիտի հասկնաք թէ Բրոֆիլ գնդապետն ըրածն իրաւունք ունի ձեր երախտագիտութեան:

Միւս երեք վկաներն եւս ջանացին հանդարտել զայն: Ժամանակը կ'անցնէր. պէտք էր Գալիֆորնիայի մեկնման վրայ խորհիլ: Տելեմաք իւր բարեկամաց ձեռքէն խոյս տալու համար քանի մ'ընդունայն ջանքեր ընելէ յետոյ, հիմնովին զգալով անոնց խօսքերուն ճշմարտութիւնն, և միւս կողմէ անոնց դիմադրելէն չափազանց ընկճեալ, վերջապէս ինք զինք գեղեցիկ շոգենաւին կամուրջին վրայ գտաւ, որ մեկնելու վրայ էր և որոյ զանգակն արդէն կը հնչէր: Սակայն շիշ մը շամբանեա բմպելու ժամանակ ունեցան, ուղեւորին բարեյաջող ճանբորդութիւն եւ ապերախտ Սոֆիին ալ պատիժ մաղթելով: Ճէտիտիա Բիլչարտ ամենէն վերջը մեկնեցաւ շոգենաւէն, այն պահուն իսկ, յորում նաւաստիք խարիսխ կ'առնէին: Կ'ուզէր ապահով լինել իւր ընկերոջ մեկնելուն վրայ:

Երբ անգամ մը ճամբայ ելնէ, կ'ըսէր ինքն իրեն, իւր յուսախաբութիւնը փարատելու համար ութ օր պիտի ունենայ և ութ աւուր մէջ հոս եկած պիտի լինի թէ երկոտասանեակ մը Սոֆի Սիգըլ՝ 100,000 տոլարին մէկ տասնեակը չեն արժեր:

Մինչդեռ այս արդար և երկիւղած մարդն իմաստասիրաբար այսպէս կը խորհրդածէր, քարափին վրայ, Տելեմաք վանդակակերպ բազմոցի մը վըրայ նստած էր, ճանբայ ելնելու վրայ եղող շոգենաւու մը հետաքրքրաշարժ տեսարանին անզգայ: Վիշտն, յոգնութիւնն և գուցէ շամպանեան օգնելով, թմրութիւն մը տիրած էր անոր վրայ, որ շատ չանցած խոր քունի մը փոխուեցաւ:

Ե.

Բաւական սաստիկ հով մը՝ և անհաճոյ սրտայուզութիւն մը արթընցուցին զՏելեմաք, իբր թէ գաւազանի հարուած մ'ընդունած լինէր աջ սրունքին վրայ:

Գալիֆորնիա շոգենաւը արագապէս կը յառաջանար. ցամաքն հետզհետէ աներեւոյթ կը լինէր: Հընդամեայ և ժանտատեսիլ փոքրիկ տղեկ մը, դեղին դէմքով, դեղին աչերով, դեղին մազերով, տեսակ մը դեղին զգեստ հագած և գլուխը դեղին գտակ մը դրած, ծանրապէս զբաղած էր նստարանին ոտքը ձաղկելու փոքրիկ խարազանով մը, որոյ հարուածներէն մին՝ դիպուածով մեր ուղեւորին սրունքին դպած էր:

— Սիրելի բարեկամս, ըսաւ Տելեմաք, սրունքին ցաւած մասը շըփելով, աւելի սիրելի պիտի լինէք, եթէ քիչ մը ուշադրութիւն ընէք, կամ քիչ մը հեռուն երթաք խաղաք:

Տղեկը կանգ առաւ, աչերը խոնարհած և մէկ մատը բերանը դըրած: Նոյն պահուն Տելեմաք իւր ձախ կողմէն քրքիջի մը մանաւոր ձայնը լսելով, դարձաւ և փոքրիկ աղջիկ մը տեսաւ, որ շատ կը նմանէր միւս տղուն: Նոյն աչերը, նոյն մազերը, նոյն գոյնն և նոյն քառակուսի գլուխն ունէր, որ բարակ վիզով մ'անվայելուչ ուսերու վրայ զետեղուած էր տգեղօրէն:

Օրիորդը տեսնելով որ ուղեւորին աչքերն իւր վրայ սեւեռած էին, գըլուխը դարձուց ծանրագլուխ անտարբեր և մինչեւ իսկ արհամարհոտ ձեւանալով: Սակայն իւր եղբայրը, — վասնզի զանոնք միացնող կապը եղբայրսիրութիւնն էր, — տեսնելով որ Տելեմաք ուրիշ կողմ դարձած էր, առիթէն օգուտ քաղեց, ծաղրական կերպիւ լեզուն հանելու անոր ետեւէն:

Տելեմաք մէկէն դառնալով, այս թշնամական ցոյցն հաստատելու ժամանակ ունեցաւ:

(Շարունակելի)

լթիւնը ծածկող ցնցոտի մը վրան
նենալով:

գաղափարին հողմացոյցն էր: Ասոնց այլ
եւս տարակուսելու՝ տալ տարճանակ-

ուածել սկսայ: Այս անակնկալ ծեծը
ղարհուրեցո[illegible]անն, և առաւել ա-

Որովհետեւ բաւական ժամանակ ան-
ցաւ մինչեւ որ պաշտօնի մնայ, երկու

ջոյ նշմարեցի [illegible] ինչ ընդհանուր
ժամանակ միանգ[illegible]ղէ յետոյ, անցնինք
[illegible]թագաւորոյն:

և ի ղէր —Փաւ[illegible]
ղութիւնք):
Ցուլիս 11 Դ[illegible]
պարձակ (Բ. Դասու). —Հայերէն

…հրաման տուած է կատարե… …Լորտ Կրանվիլի մօտ ։

«Կ. Պոլիսէն քաշուած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Բ. Դուռն …ագրած է Լոնտոնի դեսպան Մ…զիւրիւս փաշային, Եգիպտոսի Նը…ամբ բանակցիլ Բրիտանական …աւարութեան հետ ։ Կը յարեն թէ այս ձեռնարկ, որ Եգիպտոսի Նը…ամբ Բ. Դրան վերջերս ի գործ դր…ած առաջին ձեռնարկը պէտք է …նարուի, ծագում առած է Սու…նը պարպելու մասին Եգիպտա…կ… նախարարութեան որոշումէն, որ տրուած էր առանց հաւանու…թ…ան վեհապետական կառավարու…թ…ան Թուրքիոյ ։»

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Կիմանամք թէ ոչ նուազ ծանրա…կ…ւ պարունակութիւն ունի Կիլի…կ…յ կաթուղիկոսին դէմ Պատրիար…ք…րանն եկած գանգատանաց ու ամ…բ…աստանութեանց հանրագիրն, զոր …ն…լ յիշատակած էինք ։ Հանրագիրն …իլիոյ վիճակին կարեւորագոյն թե…մ…՝ Ատանայէն եկած է ։ Ան այժմ …ց բնելով մի առ մի թուել նշա…ն…կեալ գանգատները, միայն մէկ …ին կը հրատարակեմք՝ ծանրա…կ…ութեան վրայ գաղափար մը տա… …համար ։ Կը գանգատին, թէ Կի…լ…իոյ կաթողիկոսն բառ ամենայնի …ջանայ՝ վիճակին ամեն կողմերէն …ամ հաւաքել ։ Կը գանգատին, թէ …ամայի մէջ սահմանադրապէս կազ…մ…ալ ժողովներն լուծելով, քմահաճ …բար հաստատած է Գործադիր …ունով ժողով մը ։ Կը գանգատին, … այդ ժողովին տրամադրութեան …ջեւ գտնուող ընկերութիւն մը՝ …եղեցւոյ զանգակն հնչեցունելով՝ …ժողովուրդը նոյն իսկ եկեղեցւոյ բա…նաց միոյն մէջ կը համախմբէ, Հա…տանեայց եկեղեցւոյ դէմ քարո…զ…թիւններ կընէ, և կը հրապուրէ …ժողովուրդն՝ դէպ ի Ամերիկա գաւա…ն…լ ։ Կը գանգատին, թէ այս ամե… [illegible] …ատմին և նոյն իսկ …թուղիկոսին թելադրութեան սա…կ…կայ ի ծածուկ ։

Արդեօք տակաւին համբերու…թ…եան պէտք կայ ։ արդեօք տակա…ւ…ն ժամանակն հասած չէ, որ ազ…գ…ային եկեղեցական իշխանութիւնք՝ …գային ժողովով յայտնուած ազ…գ…ային կամաց համաձայն վերջին անօ…ր…ութիւնն ընէ Կիլիկիոյ կաթողի…կ…ոսին համար ։

Ազգային լրագիր մը երկուշաբթի …օ հրատարակած էր, թէ Փոխա…նո…րդ Հայրն Կրօնական Ժողովականաց …ղեալ հրաւիրագրոյ մէջ գրեր է …կամ ժողովոյ նիստերուն ներկայ …նուլն, և կամ եթէ հրաժարելու …նաւոր պատճառներ ունին՝ գրա…ւ…ր կերպիւ հաղորդել իրեն ։ Արդ՝ …վհետեւ այս հրատարակութիւնք …մնողներէն ոմանք գիտել կուտան մեզ, թէ Փոխանորդ Հայրն անվայել հրատարակութիւն մը բրած է այսու՝ և թերեւս ներքին դիտաւորութիւն մ'ունի Կրօնական ժողովն լուծել տալու համար, հարկ կը համարիմք ծանուցանել, թէ Կրօնական ժողովականաց միոյն ձեռքը տեսանք Փոխանորդ Հօր հրաւիրագիրն, և թէ՝ սովորական ոճով գրուած էր, և միայն վստահութիւն յայտնուած էր թէ կը բարեհաճին ներկայ գտնուիլ. և եթէ բացակայութեան բանաւոր պատճառ մ'ունենան՝ հաղորդել ։

Կյաւելումք հրատարակել թէ Կրօնական հրաժարեալ ժողովականաց թիւն հնգէն աւելի չէ, և ազգային Վարչութիւնն՝ ինչպէս արդէն գրած էինք, այս պակասը լրացունել պիտի առաջարկէ Ազգային ժողովոյ առաջիկայ ուրբաթ օրը, և Կրօնական ժողովն պիտի զօրանայ նորանոր տարրերով ։

* * *

Չմշկածագի գաւառական ժողովն անցեալներն ազգային երեսփոխան ընտրած էր Թէլէկեան Սիմոն էֆէնտին, և Պատրիարքարանը ծանուցած էր թէ նա արդէն երեսփոխան ըլլալով՝ ուրիշ մը ընտրել հարկ է ։ Սակայն յիշեալ գաւառական ժողովն գրեր է այս անգամ, թէ ինքը կփափագի որ Թէլէկեան էֆէնտի ըլլայ Չմշկածագի երեսփոխան, և թէ նոյն իսկ Թէլէկեան էֆէնտի ալ այս փափաքն յայտնած է ։ Պատրիարքարանը պիտի պարտաւորի վերստին գրել, թէ արդէն երեսփոխան եղող մէկը ուրիշ տեղէ մ'ալ ընտրել ապօրինաւոր է, և ընտրեալն ալ չկրնար առաջինը թողուլ և նորն ընդունիլ, և թէ՝ այսպիսի ընտրութիւնք ժամավաճառութենէ զատ արդիւնք չեն կրնար ունենալ ։

Թէլէկեան էֆէնտի ալ պարտէր յիշեցունել զայս՝ առ Գաւառական ժողովն ուղղած գրոյն մէջ ։ Մինչդեռ Ազգային ժողովն մեծապէս կփափաքի լրացունել երեսփոխանական մարմինը, գաւառաց մէջ ընտրութեանց ժամանակ այսպիսի ժամավաճառութիւնք տեղի կունենան ։ Այս առթիւ կառաջարկեմք, որ գաւառաց ժողովներն ընտրութեան ձեռնարկած ատեն առաջի աչաց ունենան երեսփոխանաց ցանկն ։

* * *

Տ. Յարութիւն եպիսկոպոս Տէլլէթեան՝ որ ժամանակէ մը հետէ անկողնոյ կը ծառայէր Սալմաթմբուղտանը մէջ, վախճանեցաւ, և այսօր յուղարկաւորութեան հանդէսը պիտի կատարուի ։ Վախճանեալն ի Կիլիկիա ձեռնադրեալ եպիսկոպոսներէն էր ։

Բաբերդի Դուլէ վանուց Վանահայր Տ. Գէորգ վարդապետ ալ վախճաներ է, և Միաբանութիւնք տեղապահ ընտրեր է Տ. Մինաս քահանայն ։ Վախճանեալն բազում ժամանակէ հետէ կը վարէր այս պաշտօնը, և կըսուի թէ բաւական բարգաւաճ վիճակի մէջ թողած է վանքը ։

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՑՈՒՑԱԿ

ԵՊԻՍԿՈՊՈՍԱՑ ՀԱՅԱՍՏ. ԵԿԵՂԵՑՒՈՅ

Տեղակալ Հայրապետութեան ամենայն Հայոց Տ. Մակար Արքեպիսկոպոս Մամիկոնեան

Տ. Եսայի Արքեպիսկոպոս Կարապետեան Պատրիարք Ս. Երուսաղէմի

Տ. Ներսէս Արքեպիսկոպոս Վարժապետեան Պատրիարք Կոստանդնուպոլսոյ

Տ. Մկրտիչ Կաթողիկոս Կիլիկիոյ

Տ. Խաչատուր Կաթողիկոս Աղթամարայ

ԵՊԻՍԿՈՊՈՍՈՒՆՔ ՁԵՌՆԱԴՐԵԱԼՔ
Ի ՄԱՅՐ ԱԹՈՌՆ ԱՐԱՐԱՏԵԱՆ
Ի ՍՈՒՐԲ ԷՋՄԻԱԾԻՆ

1. Տ. Աբրահամ Սարկաւագեան Վանահայր Ածոպտէրի վանուց
2. Տ. Աստուածատուր Յովհաննէսեան միաբան Ս. Երուսաղէմի
3. Տ. Արիստակէս Դերձակեան Առաջնորդ Ադրիանուպոլսոյ
4. Տ. Արիստակէս Սեդրաքեան Առաջնորդ Տփխիսու
5. Տ. Բարթողիմէոս Ջամիչեան Առաջնորդ Պրուսայի
6. Տ. Գէորգ Դերձակեան Առաջնորդ Կուտինայի
7. Տ. Գէորգ Սուրէնեան Փոխանորդ Երեւանայ
8. Տ. Գրիգոր Աղափիրեան Վանահայր Ագուլեաց
9. Տ. Գրիգոր Աղաւնեան Առաջնորդ Կարուց
10. Տ. Գրիգոր Մխիթարեան Քարոզիչ Նէնի–գափուի
11. Տ. Գրիգոր Ցալոբեանց Վանահայր Երնջակայ
12. Տ. Գրիգոր Սադինեան Առաջնորդ Արցախու
13. Տ. Գրիգոր Տ. Մատթէոսեան Սինոդական Ս. Էջմիածնի
14. Տ. Գրիգոր Տ. Պօղոսեան Քարոզիչ Խասգիւղի
15. Տ. Գրիգորիս Ալէաթճեան Առաջնորդ Մշոյ
16. Տ. Գրիգորիս Յովհաննէսեան Առաջնորդ Պարսկաստանի և Հնդկաստանի
17. Տ. Եզնիկ Ապահունի Առաջնորդ Աբաքիրու
18. Տ. Եղիա Ճնձրեան Առաջնորդ Կեսարիոյ
19. Տ. Եփրեմ Կ. Կարապետեան միաբան Ս. Էջմիածնի
20. Տ. Երեմիա Գալստեան միաբան Ս. Էջմիածնի
21. Տ. Երեմիա Տէվկանց միաբան Վարագայ վանուց
22. Տ. Երեմիա Կ. Սահակեան միաբան Ս. Երուսաղէմի
23. Տ. Թադէոս Ջինեսեան Առաջնորդ Շամախու
24. Տ. Թադէոս Կ. Դանիէլեան Առաջնորդ Ատրպատականի
25. Տ. Խորէն Աշըգեան Վանահայր Արմաշու վանուց
26. Տ. Խորէն Մխիթարեան Առաջնորդ Եդեսիոյ
27. Տ. Խորէն Նար–Պէյ Քարոզիչ Պէշիքթաշի
28. Տ. Հմայեակ Դիմաքսեան Առաջնորդ Երզնկայի
29. Տ. Ղեւոնդ Շիշմանեան Առաջնորդ Պիլէճիկի
30. Տ. Մատթէոս Իզմիրլեան Քարոզիչ Նոր–թաղի յիւսկիւտար
31. Տ. Մատթէոս Նազարեան Առաջնորդ Տրապիզոնի
32. Տ. Մելքիսեդեկ Մուրատեան Առաջնորդ Զմիւռնիոյ
33. Տ. Մեսրոպ Սմբատեան Սինոդական Ս. Էջմիածնի
34. Տ. Մեսրոպ Սուքիասեան
35. Տ. Մկրտիչ Բաբամեան Սինոդական Ս. Էջմիածնի
36. Տ. Մկրտիչ Խրիմեան Վանահայր Վարագայ վանուց
37. Տ. Մկրտիչ Տիգրանեան Վանահայր Մակարայեցւոց վանուց
38. Տ. Յակոբ Ճղնաւորեան Առաջնորդ Բաբերդի
39. Տ. Յարութիւն Վեհապետեան
40. Տ. Յարութիւն Վարդապարեան միաբան Ս. Էջմիածնի
41. Տ. Յարութիւն Յովհաննէսեան Քարոզիչ Թօփ–գափուի
42. Տ. Յովակիմ Տ. Գրիգորեան Սինոդական Ս. Էջմիածնի
43. Տ. Յովհաննէս Յարութիւնեան Սինոդական Ս. Էջմիածնի
44. Տ. Ներսէս Գէորգեան Առաջնորդ Ռոտոսթոյի
45. Տ. Ներսէս Խուտավերդեան Սինոդական Ս. Էջմիածնի
46. Տ. Պետրոս Թաշճիշեան Առաջնորդ Սեբաստիոյ
47. Տ. Պօղոս Մելիքեան Վանահայր Լիմ անապատի և Առաջ. Տեղապահ Վանայ
48. Տ. Սիմէոն Արարատեան միաբան Ս. Էջմիածնի
49. Տ. Սիմէոն Սէֆէրեան Փոխ. Երուսաղէմի ի Կ. Պոլիս
50. Տ. Սուքիաս Պարզեանց Առաջնորդ Աժտերխանի
51. Տ. Ստեփան Մխիթարեան միաբան Ս. Էջմիածնի
52. Տ. Ստեփան Սահրադեան Վանահայր Թամզարայի վանուց
53. Տ. Վահրամ Մանկունի միաբան Ս. Էջմիածնի
54. Տ. Վարդան Օձնեցի Վանահայր Սանահնի վանուց
55. Տ. Տիմոթէոս Սափրիչեան
56. Տ. Փիլիպպոս Նահապեան Առաջն. Տեղապահ Բաբերոնի

ԵՊԻՍԿՈՊՈՍՈՒՆՔ ՁԵՌՆԱԴՐԵԱԼՔ
Ի ՍԻՍ

57. Տ. Զաքարիա Բաղչաբեան Վանահայր և Առաջ. Տեղապահ Մանճըլըխի
58. Տ. Կիրակոս Բէքմէզճեան միաբան Սսոյ
59. Տ. Յարութիւն Տէօվլէթեան
60. Տ. Յովհաննէս Եղեսեան միաբան Սսոյ ի Մարաշ
61. Տ. Պետրոս Գալէնտէրեան Առաջնորդ Հաճնոյ
62. Տ. Սարգիս Գուլիկեան միաբան Սսոյ յԵրուսաղէմ
63. Տ. Սրապիոն Վանահայր Մալաթիոյ վանուց

ԵՊԻՍԿՈՊՈՍՈՒՆՔ ՁԵՌՆԱԴՐԵԱԼՔ
ՅԱՂԹԱՄԱՐ

64. Տ. Յակոբ Խիզանցի միաբան Աղթամարայ վանուց
65. Տ. Յովսէփ Խոստեղեան Վանահայր Կտուց անապատի

* * *

ԱԶԳ. ՎԱՐԺԱՐԱՆՔ ԻՆՍԿԻՒՏԱՐԻ

… Խմբագրապետ Տէր «Արեւելք» … լրագրոյ ։

Ներփակեալ կ'ուղարկեմ Ձեր Մեծապատուութեան Երկս. վարժարանիս ուսանողաց Բ. եռամսեայ քննութեանց առթիւ Հոգաբարձութեանս կողմանէ կարգադրուած սոյն տեղեկագիրը, խնդրելով որ բարեհաճիք հրատարակել զայն Ձեր պատուական թերթի միջոցաւ ։

Որպէս արդէն ցոյց պիտի տայ սոյն տեղեկագիրն, Հոգաբարձութիւնս՝ ըստ պահանջման Ազգին անմիջական շահուց, Ուսումնարանի դրութիւնը թողլով, Նախնական կրթարանի մը վերածած է վարժարանս ։

Վստահ ըլլալով որ պիտի բարեհաճիք յորդորել գիտակցիս որպէս զի նիւթապէս օժանդակեն Հոգաբարձութեանս ջանից ։

Մնամք յարգանօք
ի դիմաց Հոգաբարձութեան
Պ. ՊԱՌՆԱՍԵԱՆ

15 Յունվար 1884

* * *

Գերապատիւ Սրբազան Հայր, Արժանապատիւ Հայրք, և Տեարք Հանդիսականք,

Հոգաբարձութիւնս՝ 1883 Ապրիլ ամսէն պաշտօնավարութեան սկսելով, յարմար գտաւ, յառաջ քան զամենայն, վարժարանս նախակրթարանի վերածել, ըստ որում իւր առաջին պարտքն՝ ըստ պահանջման ազգային շահուց՝ բարւոք նախնական կրթութիւն մատակարարել է ։ Եւ յիրաւի, փորձերով հաստատեալ իրողութիւն մ'է այսօր, թէ ազգն որ մինչ ունեցած է բազում վարժարաններ, սակայն և այնպէս կարող չէ եղած տեսնել անոնցմէ այնչափ արդիւնք՝ որոնց իրաւունք ունէր ակնկալելու, փոխան այն մեծամեծ գումարներուն՝ զոր ամեն ժամանակ կը վճարէ ։ Ուսումնարանական դրութիւնը, զոր ունենալու հետամուտ գտնուած են գրեթէ Թաղային ամեն վարժարաններ, ըստ մեզ պատճառ եղած է այս անյաջողութեան, 1. Որովհետեւ ընդհանրապէս ծնողք իրենց զաւակունքը չեն ղրկեր ի վարժարան, մինչև այն ատեն՝ յորում լրանայ նորա ուսումնարանի ծրագիրը, հետեւաբար հարիւրաւոր աշակերտներու մէջէն հազիւ չորս հինգ հատ կը մնայ շրջանը աւարտելու պատրաստականութիւն ունեցող, և 2. Որովհետեւ իբրեւ Ուսումնարան մը ունենալու համար, պէտք է ունենալ ամսական առ նուազն հարիւր ոսկւոյ գումար մը ։ Այսօր ամենուս ծանօթ է թէ ընդհանրապէս և ոչ մէկ Թաղային ուսումնարան նոյն գումարը կը վճարէ, մինչդեռ իրենց ըրած սովորական ծախքով, ամեն Թաղ, փոխանակ ունենալու Թերի ուսումնարաններ, որոց համար եղած ծախքէն կ'օգտուին գրեթէ մի քանի ուսանողներ միայն, կրնար ունենալ Նախնական բարւոք վարժարաններ, որոց աշակերտք առ հասարակ պիտի օգտուէին միեւնոյն ծախքէն ։

Հոգաբարձութիւնս՝ ներկայ դրութեան մէջ յարատեւելով, պիտի կարենայ, առ առաւելն տասն և չորս տարեկան շրջանաւարտ աշակերտներ ունենալ, որոնք կարող պիտի լինին, եթէ ծնողք փափաքին, աշակերտիլ յետ այնորիկ բարձրագոյն վարժարանի մը, եւ յոյս մեծ ունիմք որ այն ատեն աւելի օգտակար պիտի դառնան ուսումնարաններն ։ Սակայն և այնպէս, ինչպէս վերեւ յիշեցինք, Թաղային վարժարաններ յաճախող տղայոց հարիւրին իննսունը չեն աւարտեր իրենց շրջանը՝ և կ'երթան հետեւիլ արհեստի մը, տասներեք կամ տասն և չորս տարեկան հասակի մէջ, անշուշտ ծնողաց թախանձանքէն ստիպեալ ։ Նկատողութեան առնելով նաև այս պարագայն, Հոգաբարձութիւնս փափաքած է, ծնողաց և միանգամայն ժամանակիս այս ընթացքին գոհացում մը տալու համար հինգ տարւոյ կարճ շրջանի մէջ Նախնական բարւոք կրթութիւն մը ջամբել աշակերտաց ։

Իւր այս ընթացքին մէջ յարատեւելու համար, Հոգաբարձութիւնս մինչև ցարդ ջանք չէ խնայած ու պիտի չը խնայէ այսուհետեւ իսկ ։ Եթէ մի միայն մեր ջանքերը բաւէին, այն ատեն պիտի չուզէինք ծնողաց պարտաճանաչութեան վրայ ծանրանալ. սակայն գիտէք արդէն թէ լոկ բարոյական աշխատութեամբ չէ կարող ընթանալ վարժարանս, ուստի տեւողական ժամանակիս անձկութեան, Հոգաբարձութիւնս այնպէս կը նկատէ թէ՝ աշակերտաց ամսաթոշակները եթէ շաբաթականի վերածուին, թէ՝ ծնողք աւելի կանոնաւոր վճարելու դիւրութիւն պիտի ունենան, և թէ վարժարանիս նիւթական վիճակը աւելի պիտի բարւոքի ։ Այսօր վարժարանս ունի բաւական թուով ձրի աշակերտներ՝ որոնք ամսաթոշակի դրութեան պատճառաւ, կարող չեն եղած մասնակցիլ վարժարանիս ծախուց. արդ, եթէ շաբաթականի դրութիւնը հաստատուի, ձրիավարժ աշակերտք մեծագոյն մասամբ պիտի կարենան մասնակցիլ այնմ մէկ մէկ ամենափոքրիկ վճարքով ։ Ուրախաւիթ պարագայ մ'է յիշել, թէ վարժարանիս երկսեռ աղքատիկ աշակերտք լիովին ունեցած են այսօր իրենց դպրոցական պէտքը, շնորհիւ Օժանդակ Յանձնաժողովին, որու կուզեմք մեր խորին շնորհակալիքն յայտնել հրապարակաւ ։

Հոգաբարձութիւնս իւր ներկայ տեղեկագրոյն առթիւ, քաղցր պարտականութիւն մը կը համարի նաև իւր անկեղծ շնորհակալութիւններն յայտնել Թաղիս Պատուարժան Խորհրդոյն՝ որ փութաց, վարժարանիս նկատմամբ ունեցած իւր յատուկ համակրութիւնը՝ ուրիշ միջոցով մ'ալ ցոյց տալ, կազմելով վերոյիշեալ Օժանդակ Յանձնաժողովն՝ որոյ միակ նպատակն է վարժարանիս աղքատիկ մանկտւոյն դասագիրք և այլ դպրոցական պիտոյք հայթայթել ։ Շնորհակալութիւն այն պատուարժան Թաղեցւոց՝ որք իրենց աջակ-

---

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

2

ՄՍՐԱՑՈՐԵԱՆ (ՄԱԻՍ.)

Երբ որձու ծաղկանց բեղնաւո…ր… փոշին (բօլլէն) պատրաստական …ալ իւր պաշտօնը կատարելու, …ձեւին յաջորդաբար սրսկել փոշին ։ …ն անօսր փոշեհատքն որ անկանին …տաքսեղէն Թելերու վրայ, հոն …ակշռներն իսկոյն կը ճաթին, և ի…նց ամենանուրբ տիկոյն մէջ ամ…փեալ բեղնիչ հեղանիւթը թելե…րու… միջնորդութեամբ կը հաղորդի, …սերմնարանի խորշերուն մէջ սպա…ս…ող անկար կերպին բեղնաւորութիւն կուտայ. հոն կ'սկսի յայնժամ …բաշատը գոյանալ և կերպարա…նե…լ ։ Ամեն թել այսպէս ։ Իսկ այն …ոնց որ փոշի չընդունին, իրենց ձուա…ր…ն խորշն ալ դատարկ ու ան…ւակ կը մնայ ։ Սքանչելի արարա…ծ…ց բնութիւնը ամեն բանի մէջ և …մեն ժամանակ իմաստուն է, և գի…ղկամթելքէն ոմանք կը յապաղեն, …փոշէն դուրս երեւնալու, կարծես …իմաստաբար և որձու ծաղկներուն …կ շատ սրսկներն ալ կ'սպասեն ա…նց երեւնալուն ։

Այս բաժնեկքս կը հասկցուի որ մորատունկին ծաղկի փետրամնան ծաղիկներն աւելորդ ինչ չեն, և ոչ զարդի համար իրենց տրուած, հապա ունին ամենակարեւոր պաշտօն. զի առանց իրենց գործակցութեան մորաբոյսի պտուղ ունել կարելի չէ ։ Որչափ եպերելի է այն մշակը որ անգիտաբար մորատունկին ծաղկի արու ծաղիկներն կը կտրէ բեղնաւորելէն առաջ ինչպէս աւելորդ ինչ. եթէ զանոնք կտրելը հարկաւոր է, կտրել պէտք է ա'յն ժամանակ որ ա'յլ սպասաւորութիւն հատուցանելիք չունին ։ Բեղնաւորութիւնը յլանալէ ետքը արու ծաղիկներն կը խամրին ։ Նմանապէս մետաքսաթելքն բեղն ընդունելէ ետքը նախ կը Թարշամին, յետոյ իրենց արծն կորսնցնելով անփայլ գոյն մը կ'առնուն, յետոյ և կը չորնան. այս է անոր արու ծաղիկները կտրելու ժամանակը, զի այնուհետեւ իրենց պարտքը կատարած ըլլալով բոյսին պէտք չունին ։

Այն կոկոններն որ տունկին վրայ աւելի բարձրագոյն են, հարկաւոր ծաղկին աւելի մօտ, կատարեալ բեղնաւորած ու անվրէպ կը համարուին. իսկ անոնք որ իրենց արուէն հեռի մնացած են, շատ անգամ ամբողջապէս ստերջ, և այլ անգամ հատերն անկատար ու պակասաւոր կ'ըլլան ։ Բայց մորաբոյսին մշակութիւնը ընկերաբար ըլլալով և բազում տունկք իրարու մօտ կեցած մէկն զմէկալը կը բեղնաւորէ. անոր համար է որ մորի հասկերն առհասարակ՝ գրեթէ ամենը լի և առոք կ'ըլլան բեղն իրարմէ ընդունելով ։

Կ'ըլլայ երբեմն որ մետաքսաթելքէն ոմանք չկարենալով կոկոնէ դուրս բերել, նոքա բեղնաւորութիւն չընդունին, և անով դատարկ ու անպտուղ կը մնան ։ — Կը պատահի դարձեալ որ ծաղկի ժամանակ յորդահոս անձրեւներ վերայ հասնելով, արգասաւոր փոշին կը լուանան կը տանին. — հետեւաբար և անպտղութիւն կը յաջորդէ ։ — Ուրիշ անգամ դարձեալ ծաղկելու ժամանակին մօտ այնպիսի անջրութիւն ու ցամաքութիւն կը տիրէ, որ ծարաւած տունկերը հազիւ որձուքն կը ցուցնեն, և ծաղկափունջքն հանելու անկարող կ'ըլլան, ո'ր ատեն չը յաջողած համարելի է սերմանիքն ու արտը աւրել ։

Այսպէս ուրեմն բեղնաւորութիւն ընդունած հասկը զգալի կերպով աճիլ կ'սկսի, և քննակը կը լայնի ու կը գիրանայ ։ Ծածկոյթի տակ պաշտպանեալ հատերն կը մեծնան, իրենց կաթնային ու անուշակ որակը կը փոխուի յ'ալիւրային, եւ իրենց գոյնը կը դառնայ ի դեղին՝ կամ՝ որ և է հասունութեան գոյն ։ Խորշերու մէջ կարգով շարուած հատիկները ո'րչափ մեծնան՝ իրարու հետ կը սեղմին պինդ, և այն պատճառաւ՝ կլորակ ձեւերնին ամեն կողմէ քիչ մը ճնշած. և վերջապէս, ամբողջ հասկը կ'առնու այնպիսի մաքուր ու անարատ գեղեցկութիւն, զոր երբ յուսալից մշակը ծածկութէն կտոր մը վերցունելով կը տեսնէ, խնդութեան ժպիտ իւր դիմաց վրայ կը ծաւալի ։

ՄՍՐԱՑՈՐԵՆԻ ՏԵՍԱԿՔ

Մսրացորենի տեսակք շատ բազմաթիւ չեն ։ Ասոնք իրարմէ կը զանազանին գոյնով, հասկին երկայն, կարճ և հաստ ձեւովը, հատին մեծութեամբն ու պնդութեամբը, կանուխ կամ ուշ հասնելու ժամանակաւ, և մորատունկին ցած կամ բարձր հասակաւ ։ Ուստի և մշակութեան մէջ կը յարգեն ոմանք հատերու մեծութեան ու համեղութեանը համար, ոմանք շատարդիւն կամ կանխահաս ըլլալուն համար, և ոմանք ցուրտի և ցամաքութեան աւելի տոկալուն համար ։ Բայց աւելի խնդրելին է հատերուն ծանր ըլլալը, զի երկրագործ մշակին շահը անոր վրայ կեցած է ։

Մսրացորենի սովորական գոյնն է ոսկւոյ դեղնութիւն. կայ նաեւ ճերմակ, ու գինեգոյն կարմիր. կապոյտ, Թուխ, և երկու գունով պիսակ, և երբեմն մի հասկի վրայ զանազան գունով հատիկներ. — բնութեան կատակ ։ Մսրացորենը գունոց փոփոխականութեամբը ենթակայ ըլլալով կրնայ ձգել իւր յատուկ գոյնը և նոյն առնուլ, փոփոխակի բեղնաւորելով մանաւանդ երբ զանազան գունով տեսակները մի արտի վրայ խառն մշակուած են ։ — Կարմիր գունովը աւելի քաղցր կ'ըլլայ, դեղինը անկէ նուազ, ճերմակը ա'յլ պակաս ։

Առեւտուրի մէջ ո'ր տեսակն աւելի յարգ ունի, տարակոյս չկայ որ երկրագործը անկէ պէտք է մշակէ. բայց իւր շահը կը պահանջէ ևս գիտել թէ ո'ր տեսակն աւելի և առատով արդիւնք կուտայ, և կամ իւր կլիմային ու ագարակի դիրքին աւելի կը յարմարի՝ այն մշակէ ։ Անոնցմէ զատ հարկաւոր է գիտնալը նաեւ, թէ ո'ր տեսակը կանխահաս է, որպէս զի կարենայ արմտեաց հունձքէն ետքը նոյնը յաջորդեցունել ։ Կամ ո'ր տեսակքն աւելի ուշ հասնող են, որպէս զի անոր սերմանելու ժամանակը որոշէ. եւ կամ դարձեալ ո'ր տեսակները աւելի ճարակաւոր են ի գարման անասնոց ։

— Մշակին առաջնորդելու համար կը կարգեմ ահա հոս գլխաւոր տեսակներէն մէկ քանին ։

Ա. Մելիա ոսկենկա կամ ակոսթանս ըսուած տեսակը, զոր Իտալիոյ Փիէմոնթէ գաւառին մէջ շատ կը մշակեն. այն կողմանց կլիմայն աւելի զով ըլլալով՝ չորս ամսու մէջ պտուղը կը հասունցունէ, գոյնը կըլլայ դեղին ։

Բ. Մ'ելիա խնկերնենկա տեսակը, որ շատ ուշ կը հասունցունէ պտուղը. գոյնը բաց դեղին ։

Գ. Քառասնօրեայ (քառանթին), որ քառասուն օրի մէջ պտուղը կը հասունցունէ, և երեք ամսու մէջ աճումը կը լրացնէ. գոյնը դեղին ։

Դ. Բենսիլվանիայի մայիս, որ յոյժ առատաբեր է. և մէկ տունկի վրայ տասնէ աւելի պտղոյ հասկ ունող եղած կայ. սակայն շատ ուշ կը հասունցնէ պտուղը. գոյնը դեղին ։

Ե. Քանարեան կղզեաց մայիս. չորս ու կէս ամիս կուզէ պտուղ հասունցանելու. գոյնը դեղին ։

Զ. Ցինքօրեայ մայիս (սէնքանթէն). երեք ու կէս ամսու մէջ պտուղ կը հասունցնէ. գոյնը դեղին ։

Շարունակելի

ցուցնեամբ քաջալերեցին զայն ։ Շնորհակալութիւն նաեւ այն բարեպաշտ անձանց, որք գովելի օրինակ մը տուած են՝ վարժարանիս մանաւոր նուէրներ ընելով ։

Կը փութամք նաեւ մեր խորին շնորհակալութիւնները յատկապէս մատուցանել առ Ձեզ, ո՛ Սրբազան Հայր և ազնիւ Հանդիսականք, որ հաճեցաք պատուել Հոգաբարձութեանս հրաւէրն, և Ձեր պատկառելի ներկայութեամբ քաջալերել վարժարանիս աշակերտները այս եռամսեայ քննութեան առթիւ ։ Ձեր ներողամտութիւնը կը խնդրեմք աշակերտաց նկատմամբ, որոնք թէպէտ կարճատեւ միջոցի մը մէջ ամենայն ջանասիրութեամբ աշխատած են, այլ սակայն թերութիւններ կրնան ունեցած լինիլ ։

Արդ, վերջացնելով մեր խօսքը, լիայոյս եմք որ Պատուարժան Թաղեցիք պիտի բարեհաճիք յօժար կամօք աջակցիլ Հոգաբարձութեանս որոյ միակ նպատակն է իւր ամեն ջանքն ի գործ դնել վարժարանս յարատեւ յառաջադիմութեան մէջ պահելու, և հետեւաբար ուսեալ պատանիներ նուիրելու մեր սիրելի Ազգին ։

25 դեկտ. 1883,
Իսկիւտար Սելամիէ,

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Երկրորդ աստիճանի երկրորդ կարգի պաշտօնատար (Սանիյէ) անուանեցաւ Այդընի նահանգին արտաքին գործոց փոխ–տնօրէն Արմենակ էֆէնտի ։

—

Զորրորդ աստիճանի Մէճիտիյէ պատուանշան տրուեցաւ՝ Հէրէքէի կայսերական գործարանին քարտուղար Էսհագ, և տնօրէն Մուսայ էֆէնտիներուն ։

—

Յատկապէս քննիչ պաշտօնակալ մը ղրկուած էր Սամսոն՝ լսուած ըլլալով, թէ մեծ գողութիւններ տեղի ունեցեր են ։ Քննութիւնն սկսելով տեսնուեր է, որ 26 միլիոն ղշի գողութիւն եղած է, և ծածկելու համար կառավարութեան պաշտօնատունը այրել խորհեր են, ինչ պէս որ մասերս գործադրեցաւ ։

—

Ծխավաճառք, որ ժերեւս մտատանջութեան մէջ էին թէ ծխախոտի մենավաճառի վարչութիւնը ծխախոտի վաճառման համար իրենց աննպաստ նոր կարգադրութիւն մը պիտի ընէ, կրնան այժմ ապահով ըլլալ՝ իմանալով, որ ստուգած եմք թէ վարչութիւնն որոշած է՝ արդէն մայրաքաղաքիս մէջ գտնուող ծխավաճառ խանութներն պահել, և ծխախոտն անոնց տալ ի վաճառ ։

—

Ֆառ-տիւ-Պոսֆոր յիշելով այն զրոյցը թէ, կայսերական կառավարութիւնը մտադիր է ի մօտոյ ծանուցագիր մը ղրկել Խտիվին կառավարութեան՝ Սուտանի գործոց նկատմամբ, կը փութայ յարել թէ Բ. Դրան և եգիպտական կառավարութեան միջև յարաբերութիւնք ընտիր հանգամանք մ'ունին սոյն պահուս ։

—

Կը հաստատուի Աճէմին տուած լուրը, զոր երէկ արտատպեր էինք, թէ Վեհ. Սուլթանը հինգ տարւոյ համար նորոգած է Փոթիատէս փաշայի պաշտօնն որպէս կուսակալ Կրետէ կղզւոյ ։ Իրատէն այս օրերս պիտի ելնէ ։

—

Կ. Պոլիսէն անգլիական լրագրաց ուղղեալ հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Փրանսական դեսպան Մարքիզ դը Նոայլ Բ. Դռնէն 10,000 ֆրանք կը պահանջէ որպէս հատուցում Հօտէյտայի ֆրանսական հիւպատոսարանի թարգմանին անիրաւապէս բանտարկման համար ։ Բ. Դուռն հրաման ըրած է որ այս գործին վրայ քննութիւն մը բացուի, տեսնելու համար թէ դեսպանին պահանջումն իրաւացի՞ է ։

—

Հաճութեամբ կը լսեմք, թէ Աւստրիոյ Վեհ. Կայսրը Ֆրանց Յոզէֆի կայսերական պատուանշանին ասպետի աստիճանը ղրկած է Պոլսոյ նորագատ ատենին քաղաքային հիւղին դատաւոր Տատեան Վահրամ՝ էֆէնտի ։

—

Ղազի Մուխթար փաշա, որոյ երեքշաբթի օր Հալէպէն մայրաքաղաքս վերադառնալը ծանուցեր էինք, շոգենաւէն ելնելուն պէս կայսերական պալատը գնաց, և իւր պաշտօնին կատարման եղանակին նկատմամբ տեղեկութիւններ տուաւ Վեհ. Սուլթանին ։ Իտալիոյ Թագաւորը, Վեհ. Սուլթանին կողմէ առ ինքն ղրկուած Իմթիյազի նշանին առթիւ շնորհակալեաց ինքնագիր նամակ մը ղրկած է Ն. Կ. Վեհափառութեան, ձեռամբ իւր Կ. Պոլսոյ դեսպան Քորդի կոմսին ։ Ն. Վսեմութիւնն շաբթուս մէջ կայսերական պալատը պիտի երթայ այդ նամակը ներկայելու Վեհ. Սուլթանին ։

—

Ելմտական Նախարարութեան գերմանացի խորհրդական Վէգէնտորֆ պէյ ծանրապէս հիւանդ ըլլալով, հարկ եղած է գերմանական հիւանդանոցը փոխադրել ։

—

Յառաջիկայ չորեքշաբթի օր, փետր 6, (Ն. Տ.) Ռուսիոյ դեսպանատան մեծ սրահին մէջ կենդանի պատկերաց ներկայացում մը պիտի տրուի ի նպաստ հրկիզելոց Խասգիւղի ։ Մուտքի տոմսակագինն է կէս ոսկի ։

—

Նախարարաց մասնախումբն, ընդ նախագահութեամբ Մեծ–Եպարքոսին, երկարատեւ նիստ մ'ըրաւ նախընթաց օրն ի Բ. Դուռն, և կ'ըսուի թէ եգիպտական խնդրով զբաղեցաւ ։

—

Խասգիւղի հրկիզելոց նպաստամատոյց յանձնախումբն, որուն Վեհ. Սուլթանն յանձնած էր Ատապազարի և Ատալիայ հրկիզելոց եւս օգնութիւն հասցնելու գործը, տեղեկագիր մը ներկայեց Ն. Կ. Վեհափառութեան, առաջարկելով որ հրկիզեալ քաղաքներու շրջակայ գաւառաց բնակիչներուն բարեսիրական զգացմանց դիմուի նպաստ հաւաքելու համար ։ Վեհ. Սուլթանը հաւանեցաւ ։

—

Հեռագրութեան ու Թղթատարութեան նախորդ վերատեսուչ Հայտար էֆէնտի՝ որ ժամանակէ մը հետէ հիւանդ էր, մեռաւ ։ Դեսպանութեան պաշտօններ վարած և Պոլսոյ քաղաքապետութիւն ըրած է ։

—

Երկաթուղեաց Դոմիսէր Դոմպարի էֆէնտի չորեքշաբթի օրը Պէյօղլուի պատժական դատարանէն հրաւիրուած ըլլալով իւր մէկ գործին համար, գացեր է, բայց դատարանին առջև յանդուգն չափազանցութեանց մէջ գտնուելուն պատճառաւ դատարանէն դուրս հանուեր է խայտառակութեամբ, և այսպիսի վարմանց համար սահմանեալ օրէնքը պիտի գործադրուի եղեր ։

—

Դաղղիական դեսպանատան թարգմանը ի պաշտօնէ բողոքեր է, դաղղիական հպատակ մը Պէյօղլուի ոստիկաններէն չարաչար գանակոծուած ըլլալուն համար, որ հաստատուեր է ըստ տեղեկագրոյ բժշկաց ։

—

Արտաքին գործոց նախարար Արիֆի փաշա՝ երէկ ալ բացակայ էր պաշտօնատեղիէն ։

—

Բ. Դռնէն բոլոր պաշտօնատանց ծանուցուեր է, թէ պարտին այժմէն մէկ մէկ յանձնաժողով կարգել 1300դ տարւոյ ելեւմտացոյցին համար ։

—

Կրետէի կուսակալ Փոթիատէս փաշա՝ քանի մ'օրէ հետէ հիւանդ կը գտնուի Արնաւուտ գիւղ իւր դասեր բնակարանին մէջ ։

—

Վալէ՝ Դալաթիոյ պէտէսթէնի դարաններէն եղած գողութեանց շարք մը նշմարելէն յետոյ, ծանուցած է քննութիւն բացուած է, և փաստերութիւնք բաւական վերցուած է Պէտէսթէնէն ։

—

Տպարանաց հսկող Վարօրիտիս էֆէնտի Պոլսոյ գրավաճառանոցները քննելով՝ 150 հատ դաղղիերէն ու յունարէն գրքեր գրաւեր է ։

—

Միջերկրականի Անգլիական նաւատորմին և գաղղիական նաւատորմին մէկ մասն մօտերս Իզմիր պիտի գան ։

—

Լոնտոնի լրագիրք իրենց յունուար 23 թուով կը հրատարակեն և մայրաքաղաքիս Մէնըֆի լրագիրն ալ կը յիշատակէ անգլիական նախարար Սըր Զարլզ Տիլքի մի նամակն, ուր ըսուած է թէ զօրավար Կորտոնի պաշտօնն է բանակցիլ վասն վերահաստատման Սուդանի նախկին ցեղապետաց իշխանութեան, որք Սուդան տիրողը կը լերեն ։ Կը յուսացուի թէ տեղական ժողովուրդը պիտի ընդունի զանոնք, և պիտի թողու Մէհտիին դասն ։ Ցայնժամ Կորտոն փաշա այս Սուլթանաց հետ առեւտրական դաշնագրեր պիտի կնքէ, որովք բացարձակապէս պիտի արգիլուի գերեվաճառն ի Սուտան ։

—

Գահիրէէն յունվ. 25 թուով կը ծանուցուի թէ Կորտոն զօրավարը նոյն օրն հոն հասած է ։

—

Խարթումի պահպանող եգիպտական զօրքերը, Կորտոն զօրավարին պաշտօնն իմանալով, նոր սիրտ առեր են, և դիմադրութեան պատրաստ են, եթէ Մէհտին յարձակի ։ Խարդումի զօրաց անվճար մնացած թոշակներն անմիջապէս պիտի հատուցուին, որովհետեւ, ինչպէս երէկ կ'ըսէինք մեր Քաղաքական յօդուածին մէջ, Անգլիա պատրաստ է դրամով և ուրիշ ամեն միջոցներով օժանդակելու՝ Կորտոն զօրավարի պաշտօնին յաջողութեան ։

—

Գահիրէի մէջ մինչեւ քանի մը օր առաջ նոր լուր մը չկար Մէհտիին շարժմանց, կամ ուր գտնուելուն նկատմամբ, բայց հեռագրեր եկած են ծանուցանող թէ, տեղական զրոյցներուն նայելով, Հիքս փաշայի բանակին մէկ մեծ մասը, ջարդէն ազատ մնացած ըլլալով, Էլ–Օպէյտ քաղաքին հարաւակողմն ապահով դիրքի մը մէջ կը գտնուի ։

—

Աղեքսանդրիայէն կը գրեն Բօլ. Բօռէսբօնտէնց լրագրին թէ եգիպտական Նախարարութեան անգլիացի խորհրդականաց կողմէ պատրաստուած բազմաթիւ ծրագրերէն մին կը վերաբերի ջնջելու ծխախոտի մենավաճառը, զոր Թուրքիա ի գործ կը դնէ յԵգիպտոս, և անոր տեղ ուրիշ կարգադրութիւն մ'ընել, Եգիպտոսի համար աւելի շահաւոր ։ Անգլիացիք կ'ըսեն թէ Եգիպտոս այժմ ծխախոտի սպառումէն աննշան հասոյթ մը միայն կը ստանայ, թէ՛ մաքսանենգի և թէ՛ Բ. Դրան ստացած տրոց պատճառաւ ։ Ծխախոտն Եգիպտոս մտնելուն կը վճարէ միայն հինգ ղրուշի տուրք օխային ։ բայց ներածողը պարտի վկայագիր մը ցոյց տալ, հաստատող թէ վճարած է Թուրքիոյ մէջ առնուող տուրքն, այսինքն օխային տասը ղրուշ ։ Նուպար փաշայի անգլիացի խորհրդականք այժմ կ'ըսեն եղեր թէ այս վերջին տուրք մեծ չարիք կը պատճառէ Եգիպտոսի, և մաքսանենգիչներն իրենք իսկ յայտարարեր են եգիպտական կառավարութեան թէ իրենք պատրաստ են հրաժարիլ իրենց շահաւոր արհեստէն և ճշդիւ վճարել ներածման տուրքն, եթէ վերոյիշեալ վկայագիրն իրենցմէ չը խնդրուի ։ Եգիպտոսի մէջ ծխախոտի տարեկան սպառումն իբր 4 միլիոն օխա կը հաշուի ։ Ըստ անգլիական ծրագրին, ներածման տուրք կամ մաքս տասը ղրուշի պիտի բարձրանայ, և ծխախոտի վաճառողէն ալ հինգ ղրուշի ուրիշ տուրք մը պիտի առնուի ։ Այս կերպով, եգիպտական կառավարութիւնն, առանց աւելի բեռ մը դնելու իւր ժողովրդեան վրայ, տարին 600,000 եգիպտական ոսկւոյ նոր հասոյթ մը գտած պիտի լինի ։ Ֆառ-տիւ-Պոսֆոր այս ծրագիրն հրատարակելով, իրաւամբ դիտողութիւն կ'ընէ թէ Եգիպտոս առանց Բ. Դրան հաւանութեան այսպիսի նոր կարգադրութիւն մը չկրնար կնքել, և Բ. Դուռն ալ չիրնար իւր ձեռքէն հանել եկամուտի այսչափ կարեւոր աղբիւր մը ։

ՅՈՅՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Աթէնքէն կը գրեն, թէ հելլենական կառավարութեան դիւանագէտք մեծ կարեւորութիւն տուած են տալ Փէնէրի Պատրիարքարանին առանձնաշնորհմանց խնդրոյն, որ իրենց մէջ զանազան կարծեաց և զրոյցներու առիթ կուտայ եղեր ։

—

Մայրաքաղաքիս Յունական լրագիրք մասնաւոր կարեւորութիւն տալով կ'արտատպեն առանձնաշնորհմանց խնդրոյն նկատմամբ Պ. Կիրս ըսած քանի մը խօսքերը, զորս ընթերցողը պիտի գտնեն մեր այս առաւօտ Քաղաքական յօդուածին մէջ ։

—

Կ'ըսուի թէ Ս. Սինոդին անդամոց ոմանք առաջարկեր են որ եթէ կայսերական կառավարութիւնն ազգային առանձնաշնորհմանց բարձման վրայ պնդէ, Տիեզերական Պատրիարքարանը պարտի փոխադրուիլ Հելլադա (Յունաստան) ։ Այս լուրը անհիմն է, վասն զի մեք անձամբ ամենէն երեւելի Մետրապոլիտաց հետ տեսակցած ենք, որք սոյն լուրը բոլորովին ի սուտ կը հանեն, ըսելով թէ՝ «Պատրիարքարանին այլ տեղ փոխադրումն՝ իբր անհնարին՝ ոչ ոք կրնայ մտաբերել և նոյն օրինակ առաջարկներ ընել ։ Մեք, կ'ըսեն, յուսալի եմք որ կայսերական բարեխնամ կառավարութիւնն երբեք չը պիտի կամի Թուրքիոյ մէջ բնակող քրիստոնէայ ժողովրդոց իրեն հետ յօդած դարաւոր կապերը խզել, որք մինչեւ ցարդ ոչ թէ վնասակար՝ այլ ընդհակառակն երկու կողմանց համար եւս խիստ օգտակար եղած են» ։

—

Եկեղեցական առանձնաշնորհմանց խնդրոյն նկատմամբ, կ'ըսէ Նէօլոկոս, առ այժմ նոր տեղեկութիւն մը չունինք մեր ընթերցողաց հաղորդելու, միայն այս կ'ըսենք որ գաւառաբնակ Քրիստոնէայ ժողովրդոց սրտերը շատ յաւած են իրենց ազգային գործոց տարտամ և ողորմելի վիճակը տեսնելով ։ Այս նկատմամբ Անխոյ-Պուրկազի (Արեւելեան Ռումէլի) բնակիչները Միթինկներ կազմելով՝ անցեալ օր, բազմաթիւ ստորագրութեամբ աղերսագիր մը խմբագրեցին, որով կ'աղաչեն տեղական իշխանութեան որ բարեհաճի շնորհել իւր միջնորդութիւնն առ Բ. Դուռն, որպէս զի օր առաջ Պատրիարքին հրաժարման պատճառներն վերցուին ։

ԱՅԼ ԵՒ ԱՅԼՔ

Պ. Կլատստոնի պաշտօնակիցներէն Սըր Զարլզ Տիլք, անցեալ շաբթու բանախօսութիւն մ'ընելով ի Չէլսի, եգիպտական գործոց վրայ խօսելու առթիւ ըսած է թէ ընդհանրապէս քաղաքակրթութեան շահուց համար, ինչպէս նաեւ թէ՛ Անգլիոյ և թէ՛ Եգիպտոսի շահուց համար յոյժ նպաստաւոր է որ եգիպտական իշխանութիւնը դադրի Սուտանի կեդրոնին մէջ, բայց թէ մանաւանդ Անգլիոյ շահն կը պահանջէ որ Գահիրէ և Կարմիր Ծովու եզերքը Եգիպտոսի ձեռքը չարունակեն մնալ ։

—

Հանգուցեալ Շամպորի կոմսն, որ կը յուսար օր մը Ֆրանսայի Պուրպոնեան թագաւոր լինել «Հանրի Ե.» անուամբ, իւր կենդանութեանը մեծաքանակ գումարներով կ'օժանդակէր Կաթոլիկ միսիոնարութեանց ։ Լրագիրք կը ծանուցանեն թէ իւր մահուան անկողնոյն վրայ ի մէջ այլոց 100,000 ֆրանք կտակած լինելով Երուսաղէմի Կաթոլիկ Միաբանութեան, իւր կտակակատարաց կողմէ այդ գումար յիշեալ Միաբանութեան տրամադրութեան ներքեւ դրուեր է այս անգամ ։

—

Ֆառ-տիւ-Պոսֆոր կը ծանուցանէ թէ Եպիրոսի բազմաթիւ Յոյներ խնդիր մատուցեր են Աթէնքի կառավարութեան, Քորֆուի մէջ եկեղեցւոյ մը շինութեան համար, յայտնելով թէ իրենց Մահմէտական հայրենակիցներէն շատեր գործով Քորֆու կ'երթան, և փափաքելի է որ հոն աղօթատեղի մը ունենան ։ Հելլենական կառավարութիւնը բանաւոր գտնելով այս խնդիր, հաւաներ է, և հրաման տուեր է որ անմիջապէս մզկիթ մը շինուի հոն ։

—

ԲԱՐԻԶԻ ՈՍԿԵՐԻՉՆԵՐԸ. — Վարպետ կին մը քանի մը ամսէ Բարիզի ոսկերիչներուն և ոսկիմանութեան փորձանքը եղած է ։ Այս կինը 35-40 տարեկան է և ոսկերիչները կողոպտելու արուեստին մէջ քաջավարժ ։ Անցեալ նոյ. ամսոյն կը ներկայանայ Բարիզի երեւելի ոսկերիչներէն մէկուն վաճառատունը և կը յանձնարարէ որ իրեն բերեն խել մը պատուական ադամանդներ ։ Տիկինը կոմսուհի Տ'Ամպիլյ անունը կը կրէ, անուն մը որ պատկառանք կ'ազդէ ։ Վաճառատան տղոցմէն մին կ'առնէ ադամանդներն և կ'երթայ Տիկնոջ հետ, բայց սրահէն կարելի չէ ներս մտնել, ուրեմն կ'սպասէ դուրսը և Տիկին Տ'Ամպիլյ միայն կը մտնէ սրահը ադամանդներն Պ. Կոմսին ցոյց տալու համար ։ Խեղճ տղան կ'սպասէ ու կ'սպասէ ։ Տիկին կոմսուհին միւս կողմէն աներեւութացած է ։ Քանի մ'օր վերջը այս ադամանդներէն օղ մը կը գտնուի հնավաճառի մը մօտ ։ Հնավաճառը հարցաքննութեան կ'ենթարկուի և կը յայտնէ թէ կնոջմէ մը գներ է և ինչպէս կին ըլլալը կը նկարագրէ ։ ճիշդ կեղծ Տ'Ամպիլյ կոմսուհին է ։ Զարմանալի կէտն այս է որ Տիկին Տ'Ամպիլյ չէ գոհացեր միայն մէկ ոսկերիչի պարզմտութենէն օգուտ քաղել, մի քանիներ իր ծուղակներուն զոհ գացեր են ։ Ի զուր Բարիզի ոստիկանութիւնը զնա փնտռելու հետամուտ է ։ — Եթէ Տիկին Տ'Ամպիլյ Պոլիս այցելէ արդեօք Խոյումճի-Չարշիի մեր վարպետներն ալ այնքան միամիտ պիտի գտնէ՞ որքան իր հայրենակիցները ։

—

ՀԱՆՔԻ ԶՈՀԵՐ. — Բանատէթի (Անգլիոյ մէջ) Կիմէնթի ածուխի հանքին մէջ բանելու համար երբ մասնաւոր վանդակով վար կ'իջեցնէին տասն և մէկ գործաւորներ, վանդակի չուանը կը կտրի, տասն և մէկ դժբաղդ գործաւորներն հանքին մէջ գահավիժելով նոյն ժամուն կը մեռնին ։

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

ԱԺԱՆՍ ՀԱՎԱՍ

Պէրլին, 28 Յունվ. երեկոյ

Վիլհէլմ կայսեր առողջական վիճակը բարւոքելու վրայ է ։

Ս. Բեդրսպուրկ 29 յունվ. երեկոյ

Ոստիկանութեան սպայ Պ. Սուտէյքօֆ որ Խարքօֆ գնացած էր Ոչնչականաց առաջնորդներուն վրայ քննութիւն մը բանալու համար, սպաննուեցաւ երէկ յիշեալ քաղաքին մէջ ։

Աղջօրտան հեռագիր

Լոնտոնի հեռագրական Ռէյթէր գործակալութեան ներկայացուցիչ Տր՝ Էնկէմրէր Դու կը հաղորդէ այս առաւօտ հետեւեալ հեռագիրը ։

Պէրլին 30 յունվ.

Բեդրսպուրկէն եկած լուրեր կը ծանուցանեն թէ ոստիկանութեան սպայ մը Խարքօֆի մէջ սպաննուած է Ոչնչականաց կողմանէ ։

Մեծ թուով յեղափոխական թերթեր շրջաբերութեան եկած են, որք գաղտնապէս խմբագրուած և վիմագրուած են և որոց հեղինակները գտնել անհնար եղած է ցարդ ։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ԳԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 18 Յունվար

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԵԹՂԹՈՑ
Օսմանեան Քօնսօլիտէ

Երէկ երեկոյ գոցուեցաւ	ղ. հկ.	9	26
Պօրսային գոցուելէն վերջը	«	9	26
Երէկ Բ՚երայի մէջ		—	—
Առաւօտուն բացուեցաւ	«	9	34
Բարձրագոյն գին	«	9	35
Նուազագոյն	«	9	34
Կէս օրին	«	9	35
Փոխառութիւն 1863	Ֆր.	59	—
« 1865	«	55	25
« 1869	«	49	25
« 1873	«	44	—
Պօն տիւ Թրէզօր	Անգլ. լիրա	17	20
Րումէլի երկաթուղի	Ֆր.	45	—75

ԲԱԺՆԵՏՈՄՍՔ

Սօսիէթէ Ժէնէրալ	Անգ. ոսկի	405	
Գրէտի Ժէնէրալ	Օսմ. լիրա	601	
Պանք տը Քոնս.	« «	600	30
Սօս. Շանժ է Վալ.	« «	302	
Թրամուէյ	« «	305	
Իւնիֆիէ. Եգիպտական		—	—
Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ		76	5
Գիշերը		76	20
Այս առաւ. բացուեցաւ		76	10
Կէս օրին նոյն գին		76	15

Ընթացք դրամոց

Օսմ. ոսկի	ղշ.	100	—
20 Ֆրանքնոց	«	87	24
Անգղ. ոսկի	«	110	10
Քրիմից	«	51	26
Բօլ Էմբերիալ	«	90	3
Ռուսալի թղթադրամ	»	9	32
Թալէր	«	19	12
Ֆիօրին	«	9	02
Մէճ. արծ. (տարբ.)	«	108	01
Հինգնոց	«	102	30
Մէթալիք	«	100	—
Պլինձ	«	780	—
Թղթադրամ	«	1370	—
Վէզնոց	«	103	02

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Լոնտրա 29 յունվար ժամ 3 վ 15 երեկոյ

Անգ. Քօնսօլիտէ գոցուեցաւ	101	7/16
Օսմ. « բացուեցաւ	8	9/16
« « գոցուեցաւ	8	7/8
Օսմ. փոխառութիւն 1865	11	—
« « 1869	10	—
« « 1871	69	
« « 1872	15	1/2
« « 1873	8	7/8
Փոխառ. 1877	79	1/4
Պանք Օթօմանի	16	3/8
Ռուսական փոխառ. 73	85	1/4
Եգիպտ. միացեալ (Իւնիֆիէ)	68	7/8
« առանձն. (բրիվիլէժիէ)	92	
Տայրա Սանիէ	68	1/4
Տօմէնիալ (փոխառ. Րօչիլտ)	89	3/4
Հունգ. պարտաթուղթ 1877	101	3/4
Փոխանակ. Բարիզի վրայ	25	374

Վիէննա 29 Յունվար ժ 4 երեկոյ

Փոխանակ. Լոնտրայի վրայ	121	60
Օսմ. Երկաթուղի	22	—

Բարիզ 20 Յունվար ժ. 3 վ. 45 երեկոյ

Ֆրանս. Ռանթ 4 1/2 բաց	107	77 1/2
« « 4 1/2 բաց	77	57 1/2
Օսմ. Քօնս. բացուեցաւ	8	67 1/2
« « գոցուեցաւ	9	1 1/4
Օսմ. փոխառութիւն 1863	—	—
« « 1865	52	—
« « 1869	49	—
« « 1873	43	—
Օսմ. Երկաթուղի	42	25
Պանք Օթօման	661	25
Գրէտի Լիոնէ	563	75
« Ֆօնսիէ	1280	
Բաժնետոմս Լիոնի	1267	50
Սուէզի ջրանցք	2030	
Ռուսական 5% 1877ի	92	1/4
Իտալական Ռանթ	92	65
Արեւ. Ռուս. (Ռիւս Օրիան.)	—	
Եգիպտական միաց. գոց	348	75
Սպանիական (արտաքին)	603	3/4
Հունգարական (ոսկի)	101	1/2
6% Հելլենական		
Չէք Լոնտրայի վրայ	25	17

ԲԱՐԻԶ ԲԹԻԹ ՊՈՒՐՍ

29 Յունվար ժ. 11 վ. 15 երեկոյ

Ֆրանս. Ռանթ 5 1/2 %	107	78 3/4
Օսմ. «	9	2 1/2
« Երկաթուղի	—	—
Եգիպտական միացեալ	348	75 —

ՄԵՏԵՈՐԱԲԱՆԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱԿ

ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ԴԻՏԱՐԱՆ Ի ԲԵՐԱ

Յունուար 30 (Ն. Տ.)

		ժ.	վ.
Ծագումն արեգական (Աւերեւոյթ)		7	16
Մուտք « «		5	12
Կէս օր (Միջին ժամով) . .	12	13	28
Կէս օր (ժամ ըստ տաճկաց) .		6	41
Ծագումն լուսնի (Աւերեւոյթ)	Ա.	8	9
Մուտք « «	Ե.	7	56

Երեւումն լուսնի Ա. Ք. 4 փետրվ.

Առաւօտեան ժամը 8 ին

	Հզրդմեթր
Ծանրաչափ (Ծովու երես) . . .	766 2
Ջերմաչափ	5. 0
Նուազագոյն աստիճան . . .	3. 3
Բարձրագոյն « իրիկուան	7. 6
Խոնաւութիւն 0/0 . . .	69

Բարձրութիւն անձրեւի 36 ժամու
միջոցին . . հազարորդամեթր 34,0
Ուղղութիւն հողմոյ Հիւս. Արեւ. բաւական ույժգին

ՅՈՒՆՈՒԱՐ 29ԻՆ ՎԻՃԱԿԸ

Ծանրաչափը կը բարձրանայ Միջերկրականի վրայ ուր հովը չափաւոր է. Արշիպեղագոսի վրայ հովը ընդհանրապէս տկար է. Օտեսայի մէջ հիւսիսային հովը խիստ տկար ։ Բարեխառնութիւնը խիստ բարձր է, ջերմաչափը 9 աստիճան ցոյց կուտայ ի Փարիզ ։

—

Բերայի Կայս. Դիտարանը զատ ի իւր առօրեայ ցուցակէն, հետեւեալ մասնաւոր տեղեկութիւնները կը հաղորդէ մեզ այս առաւօտ ։

—

Յունվար 26ին Դիտարանը կը ծանուցանէր թէ սաստիկ փոթորիկ պիտի ծագի մեր կողմերն ։

Նոյնժամայն առաւօտեան ժամը 8ին հեռագրեր զրկուեցան Տարտանէլի, Կէլիպօլուի, Սելանիկի և Քիոսի կայարանաց, խնդրելով որ ծովային իշխանութեանց իմաց տան փոթորկին գալը ։ Եւ ի պատասխանի, դիտարանս զանազան հեռագրեր ընդունեց որոց համառօտութիւնը կը ներկայեմք աստ ։

Սելանիկէ կայարանէն — Կայս. Դիտարան
«Ծանուցուած մրրիկը ուժգնապէս «կը փչէ մեր կողմը Բրիշթինայի և «Նիբրայի վրայ ։» —

Տարտանէլի կայարանէն — Կայս. Դիտարան
«Դիտարանին ազդարարութիւնն «ընդունեցանք —Երեկոյեան ժամը «5ին սաստիկ փոթորիկ մը սկսաւ, «անձրեւախառն և կարկտախառն ։»

Քիոսի կայարանէն — Կայս. Դիտարան
«Առաւօտեան ժամը 11ին թաւ«թառ մը իջնելով Քիոս կղզւոյն հա«րաւ. արեւմտեան կողմը, բազմա«թիւ ծառեր արմատախիլ ըրաւ և «իւր ճամբուն վրայ քանի մը հազար «կիլիմնտրներ տապալեց Նէնիթա, «Նէօտօրի, Վավիլա և Տաֆնօնա «գիւղերուն մէջ ։ Այս գիւղերու «տուները, գրեթէ 20էն 30 մէտր «տարածութեան մը մէջ, ուժգնա«պէս ցնցեցան ։ Մարդու կորուստ «չկայ» ։

ութիւնը ծածկել ցնցոտի մը վրան ունենալով ։

գաղտնիքն հաղորդեցին էր ։ Անոնց այլ եւս տարակուսելու՝ առի տարաձայնել-

ուածել սկսայ ։ Այս անակնկալ ծեծը զարհուրեցուց [illegible] ամն, և առաւել ա-

Որովհետեւ բաւական ժամանակ անդու մինչեւ որ պաշտօնի մտայ, երկու

Ջոյ նշմարեցի [illegible] ինչ ընդհանուր ժամանակ մնաց [illegible] ։ [illegible] Թագաւորին ։

ութիւնք) ։
Յուլիս 11 Դր[illegible]
դարձակ (Բ. Դասու), —Հայերէն

ԿԱՐԵՒՈՐ ԱԶԴ

1884 Փետրվար 1. (Յունվար 20 ըստ Յունաց) ին կայսերական Փողեքանոցը քաշուելիք Րումէլիի Օսմանեան երկաթուղեաց վիճակահանութիւնը, Օսմանեան Կայսերական պանքային յանձնուած արժէթղթերու բաղդատոմներ ստորագրելոյս դիմելով միայն կստացուի։

Ղալաթիա Փօսթահանէ խանին դիմացը թիւ 9

Գ. Փ. Զօհրաբեան

ԷՄԻԼԷԻ ՍԸԹԹԻՅՆ
ՄԱ ԷՃՎԻՊԼԻ ԲԷՆԿԻՑՆ

Աշխատասիրեաց

Մ. ԱՐԻԿԵԱՆ.

Սոյն գործը, որ Օսմանեան օրինաց մի համառօտագրութիւնն է, առօրեայ գործածական խիստ պիտանի խնդրոց նկատմամբ, 60 հարցում կը պարունակէ համդերձ պատասխանեօք։

Կը գտնուի ամեն հայ գրավաճառաց քով։

ԹՈՒՆԱՒՈՐԻՉ ԱՂՋԻԿԸ

Գրեաց

ԳՐԻԳՈՐ Գ. ՍԱՐՐԱՖԵԱՆ

Յիշեալ վէպին առաջին հատորը աւարտած ըլլալով կը ծախուի ամեն գրավաճառաց քով 'ի գին 7 ½ ղրուշ երկրորդ հատորն եւս թերթ առ թերթ կը հրատարակուի, իւրաքանչիւր թերթ 20 փարա, ամբողջ գործը 4 հատորէ պիտի բաղկանայ։

ՆՈՐ ԵՂԱՆԱԿ
ԳՐԱԲԱՌ ԼԵԶՈՒԻ ՈՒՍՈՒՑՄԱՆ
Ի ՊԷՏՍ ԴԵՌԱՎԱՐԺԻՑ

Երկասիրեաց

ԵՂԻԱԶԱՐ Ն. ՏԷՎԼԷԹԵԱՆ

Գին 100 փարայ։

ԲՈՒՐԱՍՏԱՆ ՄԱՆԿԱՆՑ
ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ

Կը հրատարակուի տետր առ տետր 15 օրը մի անգամ, 16 երես։ Տարեկան գինն է երկու արծաթ մէճիտ. գաւառաց համար 45 ղուրուշ. իսկ Ռուսաստանի համար 4 րուբլի։

Ստորագրուիլ փափագողք պէտք է դիմեն Սուլթան Համամ թիւ 14, և Մահմուտ փաշա, թիւ 239 Յ. Ջինճիրճեանի գրատունը.

1884 Յունվար 1ի տետրն հրատարակուեցաւ։

ՓՈՔՐԻԿ ՏՂՈՒ ՄԸ

ՅՈՒՇԱՎԷՊԸ

Գրեց Օր. Ցուլի Կուրօ.

ԹԱՐԳՄԱՆԵՑ

ՏԻԿԻՆ Մ. ՄԱՄՈՒՐԵԱՆ

Սոյն հրահանգիչ վէպն որ, մասնաւոր խնամով ընտրուած է տղայոց համար, մաքուր տպագրութեամբ և բազմաթիւ պատկերներով հրատարակած է Նշան Կ. Պէրպէրեան։

Գինն է 10 ղրուշ։

Կը ծախուի Պէրպէրեան տպարանը և ամեն գրավաճառաց քով։

Ե. ՏԷՄԻՐՃԻՊԱՇԵԱՆ

ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ԻՄԱՍՏԱՍԻՐԱԿԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄ

Բ. Տարի, Յունուար

Թէեւ Համդէսիս խմբագիրը ծանուցած էր թէ ներկայ տարւոյս մէջ աւելի ընդարձակ պիտի հրատարակէր զայն, սակայն Երկրագունդի Տնօրէնութիւնն ալ իրեն յանձնուելուն պատճառաւ՝ նոյն դիրքով ու նոյն պայմաններով պիտի շարունակէ հրատարակել Շարժումն։

Այդ բաժանորդագրութեան պայմանք են՝

Մայրաքաղաքիս համար 20 դ.հ.
Գաւառաց և օտար երկրաց համար 26 »
Գին տետրին 2 »

Շարժումին հասցէն է՝ Արամեան տպարան՝ Ցակոբեան խան՝ Զագմաքճըլար, և Հավուզլու խան՝ միջին յարկ՝ թիւ 4, Կ. Պոլիս։

ՏԱՄԱՏԵԱՆ ԶՈՒԼԱՐԱՆ

Օտուն-Գափու, Թիւ 465.

Հայերէն, Տաճկերէն, Յունարէն և Լատինական ամէն տեսակ Տպագրական տառեր և զարդեր կը գտնուին պատրաստ, յոյժ չափաւոր գնով։

Գաւառներէ և օտար երկիրներէ եւս յանձնարարութիւնք ամենայն ճշդութեամբ կը կատարուին, երբ հետեւեալ հասցէն ուղղուին մեզ.

S. DAMADIAN,
Odoun-Capou, nº 465.
CONSTANTINOPLE.

ԳՍԱՎԻՑԷ ՏԸ ՄՕՆԹԷՓԷՆ

ԷՍՐԱՐԸ ՀԻՆՏ

ՄԻՒԹԷՐՋԻՄԻ Յ. ԹՕԼԱՅԵԱՆ

(Երկու հատոր)

Կը գտնուի բոլոր հայ գրավաճառաց քով, Պոլիս, Ջրավաճառ Պօղոս Աղայի խանութը և Բերայի գլխաւոր հայ ծխավաճառաց քով։

Գին իւրաքանչիւր հատորի, 15 ղրշ։

ԱԶԴ

Թ. ՊԱԼԵԱՆ ԵՒ Ն. ՍԱՖՐԱՃԵԱՆ

Պատիւ ունին ծանուցանել արգոյ հասարակութեան որ Ֆէրի-գիւղի Պալեան գործարանէն ելած Պաքսիմաթներու (պիսքիւի) ընդհանուր մթերանոց մը հաստատած են Կ. Պոլիս Եէնի-ճամի, Օսմ. Թղթատարութեան դէմ, թիւ 1 խանութը, ուր կը վաճառուին խիստ ընտիր տեսակէն և աժան գնով, մեծ ու փոքր քանակութեամբ։

Նաև ամէն տեսակ ըմպելիք և շաքարեղէնք և փոքր տղայոց համար ամէն տեսակ սննդարար ուտելիք կը գտնուին յիշեալ Մթերանոցին մէջ։

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՔ
ՀԱՅՈՑ ՄԻԱՑԵԱԼ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՑ

Գ. Փ.

Մայրենի լեզու (Ն. Տ. Ղևոնդեան) Ա. Տարի Վեցերորդ տպագր. (40 պատկերով) 3
Մայրենի լեզու (Ն. Տ. Ղևոնդեան) Բ. Տարի Երրորդ տպագր. (50 պատկերով) 5
Մայրենի լեզու (Ն. Տ. Ղևոնդեան) Գ. Տարի Երկրորդ տպագր. (78 պատկերով) 5
Մայրենի լեզու (Ն. Տ. Ղևոնդեան) Դ. Տարի պատկերազարդ . . . 5
Քերականութիւն աշխարհաբար լեզուի (Թ. Թէրզեան) 6
Գեղագր. Տետրեր (Յ. Վասիլեան) 4 տետրերու մէջ ամփոփեալ . . .
Գին մէկ տետրի 30
Գին հարիւր տետրերու 60
Դպրոցական Տետր. Գին հարիւր տետրի 25

Բաւական թուով գնողաց զեղչ կըլլուի։

Մանր ուսմունք Քրիստոնէական հաւատոյ (հեղինակութիւն Գրիգոր Լփճեան Մարկոսեան) 60

Կը գտնուին ամեն գրավաճառաց քով կեդրոնատեղին է Հայոց Միացեալ Ընկերութեանց գրասենեակը։

Սոյն դասագիրքը որ հեղինակին կողմանէ ընկերութեան նուիրեալ է, քանիերեքերորդ անգամ տպագրեալ է պատկերազարդ։

ԳԱԼԱԹԻԱ, ԿԷՕՉԷ ՕՂԼՈՒ ԽԱՆ, ԹԻՒ 15.

ԿԱՐԵՒՈՐ ԱԶԴ

ԱՐԵՒԵԼՔի խմբագրութիւնը հրաւէր կը կարդայ բոլոր ազգային հեղինակաց և թարգմանչաց որ իրենց հրատարակած գրքերէն երկերկու օրինակ ղրկեն խմբագրութեան, եթէ կը փափագին հրատարակութեանց ազդերը և միանգամայն անոնց նկատմամբ քննական յօդուածներ տեսնել լրագրույս մէջ։

ՀԱՄԱՌՕՏ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՏՆՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

Գրեց

Ռ. Յ. Պէրպէրեան

Գին 7 1/2 ղրուշ

Կը ծախուի Հայ գրավաճառաց և հեղինակին քով։

Արտօնատէր, Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐ. Ռ. ԹԻՒՆ ԶԱՐԵՀ
Ղալաթիա, Քիւրէքճիլէր փողոց, Թիւ 41։

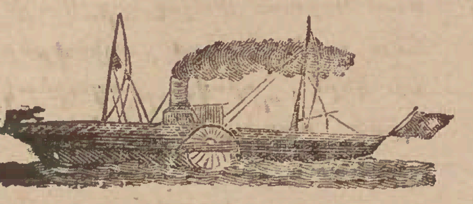

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷ

ԱՌՕՐԵԱՅ ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՅՑ ՎՈՍՓՈՐԻ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑ

1884 ՅՈՒՆՈՒԱՐ ԱՄՍՈՅ

ՎՈՍՓՈՐԷՆ ԻՋՆՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐ

ՆԱՒԱՄԱՏՈՅՑՔ	ԹԻՒՔ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ																							
	21	33	17	23	4	28	19	22	20	17	1	21	18	28 բ	19	33	ա	4	22	23	19	20	28	4
	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
Ա. Քավաք	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8 15	—	—
Ր. Քավաք	—	—	—	—	—	—	—	—	3 8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8 23	—	—
Ենի մահալլէ	—	—	2	—	—	—	—	—	3 18	—	—	—	—	—	—	4 30	—	6 45	—	—	—	8 33	—	—
Մէզար պուրնու	—	—	2 4	—	—	—	—	—	3 22	—	—	—	—	—	—	4 34	—	6 49	—	—	—	8 37	10	—
Պիւյիւք տէրէ	—	—	2 8	—	—	—	—	—	3 26	—	—	—	3 45	—	—	4 38	—	6 53	8 45	—	—	8 41	10 04	—
Քիրէճ պուրնու	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Թարապիա	—	—	2 19	—	—	—	—	—	3 37	—	—	—	3 56	—	—	4 49	—	7 04	8 56	—	—	8 52	10 15	—
Պէյքօզ	—	—	—	2 15	—	—	—	—	—	—	—	—	4 5	—	—	—	5 45	7 13	9 5	—	—	9 1	—	—
Բաշա պաղչէ	—	—	—	2 22	—	—	—	—	—	—	—	—	4 13	—	—	—	5 52	7 20	9 12	—	—	—	—	—
Ենի քէօյ	—	—	2 30	—	—	—	2 35	—	3 48	—	—	3 50	—	—	—	5	—	7 30	—	—	—	9 13	10 26	—
Բ. բղ. մահալլէ	—	—	—	2 30	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6 —	—	ա	—	—	—	—	—
Սթէնիա	—	—	—	—	—	—	2 42	—	—	—	—	3 57	—	—	—	5 7	—	—	—	—	—	ա	—	—
Էմիրկէն	—	—	—	—	—	—	2 47	—	—	—	—	4 4	—	—	—	5 14	—	7 39	—	—	—	9 22	10 35	—
Պօյաճը քէօյ	—	—	—	—	—	—	2 50	—	—	—	—	4 7	—	—	—	5 17	—	—	—	—	—	9 2[illegible]	—	—
Քանլըճա	—	—	—	2 38	—	—	—	—	—	—	—	—	4 27	—	—	—	6 8	7 48	9 26	—	—	—	—	—
Ր. Հիսար	—	—	—	—	—	—	2 58	—	—	—	—	4 15	—	—	—	5 25	—	7 57	—	—	10 30	9 33	10 45	—
Ա. Հիսար	—	—	—	2 44	—	—	—	—	—	—	—	—	4 33	—	—	—	6 14	8 06	9 32	—	—	—	—	—
Քանտիլլի	—	—	—	2 50	—	2 50	—	—	—	3 45	—	—	4 40	—	4 45	—	6 20	8 12	9 39	10 50	—	—	—	—
Վանի քէօյ	1 45	—	—	—	—	2 56	—	—	—	3 51	—	—	ա	—	5 1	—	6 26	—	9 45	—	—	—	—	—
Պէպէք	—	2	—	—	—	—	3 06	3 10	—	—	—	4 25	—	4 30	—	5 33	—	—	—	—	—	9 41	—	11 10
Արնաուտ քէօյ	—	2 7	—	—	2 40	—	—	3 17	—	—	3 50	—	—	4 37	—	5 40	—	8 22	—	—	—	9 48	10 58	—
Չէնկէլ քէօյ	1 52	—	—	—	—	3 5	—	—	—	3 58	—	—	ա	—	5 8	—	6 33	8 30	9 52	—	—	—	—	—
Քուրու չէշմէ	—	2 14	—	—	2 48	—	—	3 24	—	—	3 58	—	—	4 44	—	5 47	—	—	—	—	—	9 55	—	—
Պէյլէր պէյի	1 59	—	—	—	—	3 09	—	—	—	4 04	—	—	ա	—	5 14	—	6 40	8 36	9 58	—	—	—	—	—
Օրթա քէօյ	—	2 22	—	—	2 57	—	—	3 32	—	—	4 7	—	—	4 52	—	5 55	—	8 45	—	—	—	10 3	11 10	—
Քուզկունճուք	2 5	—	—	—	—	3 16	—	—	—	4 11	—	—	ա	—	5 21	—	6 47	8 54	10 5	—	—	—	—	—
Պէշիկթաշ	—	2 30	—	—	3 06	—	—	3 40	—	4 21	4 16	—	—	5	5 31	6 15	—	9 04	—	—	—	10 11	11 18	—
Իւսկիւտար	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	ա	—	—	—	6 55	9 14	10 13	—	—	—	—	—
Քապաթաշ	2 17	—	—	—	—	—	—	3 49	—	—	—	—	—	5 9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
ԿԱՄՈՒՐՋ	2 25	2 45	3 05	3 35	3 25	3 32	3 35	3 57	4 25	4 36	4 31	4 53	5 15	5 17	5 46	6 18	7 10	9 29	10 28	11 —	11 20	11 26	11 33	11 40

Այսպէս նշանով ժամերը կը նշանակեն հաղորդակցութիւն երկու շոգենաւուց։ ա. Ուրբաթ օրերը միայն։ բ. Բացի ուրբաթ օրերէ։
ԾԱՆՕԹՈՒԹԻՒՆ. Ի բաց առեալ շոգենաւուց մեկնելու ժամերէն, մնացորդ ժամերը փոփոխութեան ենթակայ են գէշ օդի կամ այլ պատճառաւ։

ԿԱՄՈՒՐՋԷՆ ՄԵԿՆՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐ

ՆԱՒԱՄԱՏՈՅՑՔ	ԹԻՒՔ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ																							
	21	33	17	1	4	28	19 բ	ա	20	22	28	23	19	18	17	4	33	22	23	20	19	21	28	4
	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
ԿԱՄՈՒՐՋԷՆ մեկն.	2 55	3	3 15	3 20	3 45	4	4 15	4 15	5 30	6 45	8 30	9 30	9 50	10 15	10 30	10 30	10 40	11 5	11 10	11 10	11 30	11 40	11 45	12 —
Քապաթաշ	—	—	—	—	3 55	—	—	—	5 40	—	—	9 40	—	—	—	—	—	11 15	—	—	—	11 50	—	—
Իւսկիւտար	2 50	—	—	—	3 59	—	—	4 30	—	7 —	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Պէշիկթաշ	—	3 15	—	—	4 09	—	—	—	5 49	7 10	8 44	9 49	10 5	—	—	10 45	10 55	11 24	—	—	—	—	12 —	12 15
Քուզկունճուք	2 56	—	—	—	4 19	—	—	4 36	—	7 20	—	9 59	—	—	—	—	11 5	—	—	—	—	12 2	—	—
Օրթա քէօյ	—	3 23	—	—	4 18	—	—	—	5 57	7 29	8 52	—	10 13	—	—	10 53	—	11 32	—	—	—	—	12 8	12 23
Պէյլէր պէյի	3 5	—	—	—	4 27	—	—	4 43	—	7 38	—	10 6	—	—	—	—	11 12	—	—	—	—	12 9	—	—
Քուրու չէշմէ	—	—	—	—	—	—	—	—	6 5	—	—	—	10 22	—	—	11 1	—	11 40	—	—	—	—	12 16	12 31
Չէնկէլ քէօյ	3 9	—	—	—	4 33	—		4 49	—	7 44	—	10 12	—	—	—	—	11 18	—	—	—	—	12 15	—	—
Արնաուտ քէօյ	—	3 34	—	3 45	4 41	—	—	—	6 12	7 52	9 —	—	10 29	—	—	11 9	—	11 47	—	—	—	—	12 23	12 38
Պէպէք	—	—	—	—	—	4 50	—	—	6 19	—	9 7	—	10 37	—	—	11 16	—	11 54	—	—	12 —	—	12 30	—
Վանի քէօյ	3 16	—	—	—	—	—	—	4 56	—	—	—	10 19	—	—	—	—	11 25	—	—	—	—	12 22	—	—
Քանտիլլի	—	—	3 45	—	4 51	—	4 45	5 2	—	8 2	—	10 26	—	10 45	—	—	11 31	—	11 40	—	—	—	—	—
Ա. Հիսար	3 26	—	—	—	4 57	—	—	5 8	—	—	—	—	—	10 51	—	—	—	—	11 46	—	—	—	—	—
Ր. Հիսար	—	3 49	—	—	5 06	—	—	—	6 27	8 12	9 15	—	10 45	—	11 2	—	—	—	—	—	12 13	—	—	—
Քանլըճա	3 33	—	—	—	5 15	—	—	5 15	—	8 20	—	—	—	10 58	—	—	—	—	11 53	—	—	—	—	—
Պօյաճը քէօյ	—	—	—	—	—	—	—	—	6 35	—	—	—	—	—	11 10	—	—	—	—	—	12 21	—	—	—
Էմիրկէն	—	3 54	—	—	5 24	—	—	—	6 38	8 28	9 24	—	—	—	11 13	—	—	—	—	—	12 24	—	—	—
Սթէնիա	—	—	—	—	—	—	—	—	6 43	—	—	—	—	—	11 18	—	—	—	—	—	12 29	—	—	—
Բ. ղղ. մահալլէ	—	—	—	—	—	—	—	5 23	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12 2	—	—	—	—	—
Ենի քէօյ	3 45	4 03	—	—	5 33	—	—	—	6 50	8 36	9 33	—	—	—	11 25	—	—	—	—	11 48	12 36	—	—	—
Բաշա պաղչէ	—	—	—	—	5 43	—	—	5 32	—	—	—	—	—	11 10	—	—	—	—	12 11	—	—	—	—	—
Պէյքօզ	—	—	—	—	5 50	—	—	5 41	7 2	—	—	—	—	11 17	—	—	—	—	12 18	—	—	—	—	—
Թարապիա	—	4 13	—	—	5 59	—	—	—	7 11	8 40	9 43	—	—	11 26	11 35	—	—	—	—	11 58	—	—	—	—
Քիրէճ պուրնու	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Պիւյիւք տէրէ	—	4 24	—	—	6 10	—	—	—	7 21	8 45	10 —	—	—	—	11 45	—	—	—	—	12 8	—	—	—	—
Մէզար պուրնու	—	—	—	—	6 14	—	—	—	7 25	—	9 55	—	—	11 38	11 49	—	—	—	—	12 12	—	—	—	—
Ենի մահալլէ	—	4 29	—	—	6 18	—	—	—	7 29	—	—	—	—	—	11 52	—	—	—	—	12 16	—	—	—	—
Ր. Քավաք	—	—	—	—	—	—	—	—	7 39	—	—	—	—	11 50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ա. Քավաք	—	—	—	—	—	—	—	—	7 47	—	—	—	—	12 —	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

ԻՒՍԿԻՒՏԱՐԻ ԳԻԾ

ԻՒՍԿԻՒՏԱՐ—ԿԱՄՈՒՐՋ

	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	¹ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
Իւսկիւտարէն	2 —	2 30	3 —	3 30	4 —	4 30	5 10	5 45	6 20	7 —	8 10	9 —	9 45	10 20	10 30	10 45	11 05	11 25	11 45	12 05	
Պէշիկթաշ	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	5 55	— —	7 10	8 20	— —	— —	10 25	— —	— —	— —	— —	— —	— —	
Կամուրջ	2 15	2 45	3 15	3 45	4 15	4 45	5 25	6 10	6 35	7 25	8 35	9 15	10 —	10 45	10 45	11 —	11 20	11 40	12 —	12 20	

ԿԱՄՈՒՐՋ—ԻՒՍԿԻՒՏԱՐ

	ժ. վ.	⁴ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	⁴ժ. վ.	ժ. վ.
Կամուրջէն	2 15	2 45	3 15	3 45	4 15	4 45	5 25	6 —	7 —	8 15	9 —	9 30	10 —	10 25	10 45	11 05	11 25	11 50	12 05	12 05	
Պէշիկթաշ	— —	— —	— —	— —	— —	5 —	— —	6 15	— —	— —	9 15	— —	10 15	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	
Իւսկիւտար	2 30	3 —	3 30	4 —	4 30	5 10	5 40	6 25	7 15	8 30	9 25	9 45	10 25	10 40	11 —	11 20	11 40	12 05	12 20	12 20	

ԿԱՌԱԲԱՐՁ ՇՈԳԵՆԱՒ

ԻՒՍԿԻՒՏ. ՍԻՐՔԷՃ. ԻՍԿ.

	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
Իւսկիւտարէն	4 15	5 15	10 15	11 30
Գապաթաշ	4 30	— —	— —	11 45
Սիրքէճի իսկ.	4 45	5 35	10 35	— —

ՍԻՐՔԷՃ. ԻՍԿ. ԻՒՍԿԻՒՏ.

	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
Սիրքէճի իսկ.	4 45	5 45	11 —	— —
Գապաթաշ	— —	6 —	— —	11 45
Իւսկիւտար	5 05	6 15	11 20	12 —

ՀԱՐԷՄ ԻՍԿԷԼԷՍԻ ԳԻԾ

ՀԱՐԷՄ ԻՍԿԷԼԷՍԻ—ԿԱՄՈՒՐՋ

	²ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
Կամուրջէն	4 —	4 45	11 —	
Սալաճաք	4 12	4 57	11 12	
Հարէմ իսկ.	4 15	5 —	11 15	

ԿԱՄՈՒՐՋ—ՀԱՐԷՄ ԻՍԿԷԼԷՍԻ

	¹ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
Հարէմ իսկ.	4 15	5 —	11 15	
Սալաճաք	4 22	5 07	11 22	
Կամուրջ	4 35	5 20	11 35	

---

[1] Բաց ի Հրէից տօն օրերէ.
[2] Կիրակի օրն չկայ.
[3] Գապաթաշով.
[4] Քուզղունճըք.